

Leto XVIII Stev. 173

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLABOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIC
UREJA UREDNISKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

BORBA
PRAVICAGLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1936 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1941 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJOZačetek konference zunanjih ministrov
Grčije, Jugoslavije in Turčije

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Atene, 7. julija. Danes se je začela v grškem zunanjem ministru konferenca zunanjih ministrov Grčije, Jugoslavije in Turčije v nadvse optimističnem vzdušju. To je prva konferenca, sklicana na temelju trojne pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju. Takšno vzdušje so ustvarile izjave tov. Beblerja v Skoplju pred prihodom v Atene, intervju grškega zunanjega ministra Stafonopolosa atenskemu časopisu, posebno sinočna uradna izjava predstavnikom tiska, kratak razgovor turškega ministra Köprülüja na atenski železniški postaji z novinarji ter toplo in hrabrilno pisanje celotnega vladnega in opozicijskega atenskega tiska.

Trije državniki so s svojim javnim nastopom že v glavnem postavili okvirje razgovorov, ki so se danes začeli. Najprej bodo proučevali splošni svetovni položaj in položaj treh držav v tej situaciji. Temeljna naloga balkanskega pakta kot instrumenta skupne zunanje politike treh držav za ohranitev miru in varnosti je zlasti pomembna glede na splošne težnje, da bi popustila mednarodna napetost. To odločujočo orientacijo, ki bo, kot je vi-

deti, dala pečat sedanji atenski konferenci, so pred kratkim podarile tri države v skupni deklaraciji z besedami, »da sta sodelovanje na temelju enakih pravic med svobodnimi in neodvisnimi narodi in uresničitev obrambnih naporov najučinkovitejši sredstvi za ohranitev in okrepitev miru.«

Spričo mnogih izjav in potez vodilnih osebnosti treh držav, ni nobenega dvoma, da bodo njihovi predstavniki na atenski konferenci dosegli popolno soglasnost, da o tem položaju ne bodo ničesar opustili, kar bi prispevalo k splošni omilitvi mednarodne napetosti ob pametni in sporazumni rešitvi spornih vprašanj.

Ni izključeno, da bodo šli pri teh vprašanjih še dalje, kot je ugotovljeno na nedavni trojni deklaraciji. Kajti, še pred kratkim, preden so se pojavila znamenja o določeni spremembi sovjetske zunanje politične linije, so imeli vtis, da je bil pri reševanju mednarodnih sporov poudarek na vojaških metodah. Sedaj je že čisto drugače. Čedalje bolj prevladuje mnenje, da bi se lahko bolje lotili problema zmanjšanja medna-

rodne napetosti s političnimi instrumenti. Zato je mogoče pričakovati, da bodo predstavniki treh držav na atenski konferenci ne dvomno upoštevali to spremembo v mednarodnem položaju in v skladu z njo sprejeli ustrezne sklepe.

Domači, balkanski problemi bodo prav tako pomembni na trojni konferenci. Ne bodo proučevali samo dosedanjih uspehov — razčlenbo opravljene poti — saj so vsi pogoji za ustvaritev novih oblik skupnega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja.

Nadaljevanje dosedanjega sodelovanja na področju skupne

obrambe bo vsekakor najvažnejše med temi vprašanji. Toda ni izključeno, da bodo tudi pri tem gradivu, če bo razčlenba pokazala, da je to potrebno, krenili dalje, kar pomeni, da bodo prevzeli nekatere nove formalne obveznosti.

Celotna atenska javnost in uradni krogi kažejo največje zanimanje za sedanjo trojno konferenco in ji pripisujejo mednarodni pomen. Vsi žele konferenci popoln uspeh, ki brez dvoma ne bo izostal v prid splošne pomiritve na svetu in krepitev položaja treh balkanskih držav v sedanjem spremenljivem mednarodnem položaju.

M. Avramović

V Parizu ocenjujejo pomen atenske konference
v luči najnovejših sovjetskih potez

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 7. julija. V Parizu posvečajo veliko pozornost atenski konferenci zunanjih ministrov Grčije, Turčije in Jugoslavije. Znano je, da so politični krogi v Parizu svoječasno zelo pozitivno ocenili napore teh držav, da v interesu miru in pospeševanja miroljubnega sodelovanja med na-

rodi vzpostavijo čim tesnejše medsebojne stike tako na gospodarskem in političnem, predvsem pa na vojaško obrambnem področju. Balkanski pakt so v Parizu pozdravili kot pomemben rezultat za doseg solidarnosti in prijateljstva med balkanskimi narodi.

Po mnenju pariških opazovalcev je sedanji atenski sestanek nadaljevanje in konkretiziranje dosedanje akcije za utrditve in nadaljnji razvoj sodelovanja treh balkanskih držav. Toda v Parizu se za ta sestanek zanimajo še zaradi neke druge stvari. Mnogi namreč menijo, da dobiva atenska konferenca poseben pomen spričo najnovejših potez Kremlja v njegovi takolimenovani mirovni ofenzivi. Zato trdijo v Parizu, da bodo o najnovejših sovjetskih potezih proti balkanskim državam — o sovjetski odločitvi dosedanjim zahtevam do Turčije, o ponudbi Molotova za izmenjavo veleposlanikov v Jugoslavijo in o pristanku Bolgarije na grški predlog za rešitev spornih obmejnih vprašanj, zunanji ministri Grčije, Turčije in Jugoslavije posebej razpravljali.

M. V.

Turska delegacija prispela v Atene

Atene, 7. jul. (Tanjug). Danes opoldne je prispela v Atene turska delegacija, ki jo vodi minister zadev Fuad Köprülü, ki se bo udeležil trojne konference v Atenah. Sprejema na železniški postaji so se udeležili grški minister zunanjih zadev Stefanos Stefanopoulos, višji uradnik grškega ministristva zunanjih zadev, turški veleposlanik v Beogradu, turški veleposlanik v Atenah, osebje veleposlanštva, jugoslovanski veleposlanik v Atenah Radoš Jovanović, jugoslovanski veleposlanik v Ankari Ljuba Radovanović in grški veleposlanik v Ankari Kontumas.

Vojaška godba je zaigrala turško in grško himno, nakar je

turški minister zunanjih zadev Köprülü izjavil predstavnikom tiska, da ga veseli, ker je med prijatelji in tovariši.

Čestitka predsednika Tita
M. Križič

Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal književniku Miroslavu Križič ob njegovem 60-letnem rojstnemu dnevu tole čestitko:

Ob 60-letnici rojstva Ti iskreno čestitam in Ti želim še mnogo let plodovitega življenja, za smotro, za katere si delal vse življenje, in ki se sedaj uresničujejo.

Josip Broz-Tito

Eleonora Roosevelt na večerji pri Edvardu Kardelju

Ga. Roosevelt bo iz Beograda najprej odpotovala v Sarajevo

Sinoči je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo priredil na svojem domu večerjo v počastitev ge. Eleonore Roosevelt, soproge bivšega predsednika ZDA, ki je pred večeršnjim prispela iz Aten v Beograd. Večerje so se udeležili tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Moša Pijade, člana Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović-Tempo s soprogo in Savo Kosanović, sekretar komisije za mednarodne stike Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Vladimir Dedijer s soprogo, generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan, državni podtajnik za zunanje zadeve Bogdan Crnobrnja in ljudski poslanec Mitra Mitrovič.

Na večerji je bil tudi pooblaščen minister ZDA g. Woodraf Walner s soprogo.

Včeraj popoldne je ga. Roosevelt obiskala ameriško veleposlanstvo v Beogradu.

Ga. Eleonora Roosevelt je obiskala včeraj okoli polne sekretarja komisije za mednarodne stike socialistične zveze Jugoslavije tov. Vladimirja Dedijera, ki jo je povabil na kosilo. Na kosilu so bili tudi član Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, ravnatelj »Borbe« Veljko Vlahovič in generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan.

Kardelj sprejel
avstrijskega poslanika

Beograd, 7. jul. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je danes ob 12.30 sprejel na poslovilni obisk izrednega poslanika in opolnočnega ministra Avstrije v Beogradu dr. Karla Brauniasa. Poslanik dr. Braunias bo kmalu odpotoval iz Beograda. Novi poslanik Avstrije v Beogradu bo dr. Walter Wodak.

Predsednik republike Tito v Ljubljani

Ljubljana, 7. julija. Danes dopoldne ob 10. uri je prispel v Ljubljano predsednik republike Josip Broz-Tito. Ob prihodu v mesto se je zbrala množica ljudstva, ki ga je prisrčno pozdravila, četudi ni vnaprej vedela za njegov prihod.

Predsednik Tito se je sprehal po mestu. Od nebotičnika je šel skozi Pasažo do »Name«, kjer je obiskal nekatere trgovine. Med tem je tovariša Tita obkrožilo veliko število meščanov ter ga prisrčno in toplo pozdravljalo.

Predsednik Tito je zapustil Ljubljano ob 11.45.

PRED KONFERENCO ZUNANJIH MINISTROV V WASHINGTONU

Povojni sistem vplivnih področij
dveh velesil mora razpasti

piše Walter Lippman v »New York Herald Tribune«

New York, 7. julija. Walter Lippman komentira možnosti za sestanek predstavnikov štirih velesil, pri čemer med drugim piše, da vedno bolj narašča dvom, če so tako imenovani veliki štirje »sodolj veliki, da bi lahko dosegli sporazum, ki bi pomenil splošno rešitev za ves svet.«

Na perspektive konference tako visoke ravni meče ta dvom svetlobo, ki v naprej zmanjšuje njihov pomen. Srečanja take vrste pripadajo dobi, ko so lahko voditelji treh velesil, ki so preživele nacistični in japonski napad, iz-

dajali sklepe, ki so obvezovali njihove manjše zaveznike. Toda veliki trije pa tudi veliki štirje imajo vedno manj možnosti, da obvezujejo svoje male in srednje zaveznike, pa celo svoje satelite ali odvisne države. Komaj mine dan brez novih dokazov prizadevanja za neodvisno politiko, brez tega ali onega znamenja, ki kaže, da države znotraj dveh vplivnih področij ne dovoljujejo več, da bi jim vladali tako, kot so jim včasih.

Ali bi predsednik ZDA, vprašuje Lippman, lahko govoril na Bermudih v imenu Sing Man Rija ali francoski predsednik vlade v imenu Vietmana, Laosa in Kambožde ali Churchill v imenu katerikoli dela Srednjega vzhoda ali pa vsi trije v imenu Nemčije? Če bi se sestali veliki štirje, kdo izmed njih bi mogel sedaj govoriti v imenu Nemčije, Kitajske ali celo Japonske.

Dejansko je nastopil, meni Walter Lippman, čas v katerem razpada povojna zgradba vplivnih področij, zgrajena na razdelitvi v dve vojaški sferi vpliva povsod, kjer je bilo podpisano premirje. Na enem izmed teh področjih je gospodarila Moskva, drugo pa je subvencioniral, varoval in vodil Washington. Ta zgradba je bila v naprej obsojena na razpad, ker je moral nujno priti čas, ko naj bi sistem dveh sil, kakršen je vladal leta 1945, odstopil mesto sistemu več sil.

Lippman navaja številne primere odpora proti hegemoniji velesil ali poskusom, da bi hegemonijo vzpostavili in končuje, da povojni sistem dveh velesil ne raz-

Salisbury odpotuje danes
v Washington

London, 7. jul. (AFP). Vršilec dolžnosti britanskega ministristva zunanjih zadev Salisbury, ki bo jutri odpotoval v Washington na konferenco zahodnih zunanjih ministrov, se je danes popoldne sestel z ameriškim veleposlanikom v Londonu Albrichom. Nocoj bo Salisbury obiskal predsednika Churchilla.

Konferenca ministrov zunanjih zadev treh zahodnih držav ne bo imela določene dnevnega reda. Konferenca bo v Washingtonu med 10. in 14. julijem. Razpravljali bodo o problemu Nemčije, o avstrijski pogodbi, o položaju na Daljnem vzhodu, zlasti na Koreji in v Indokini ter o položaju na Srednjem vzhodu.

Oster napad »Pravde«
na ZDA

Pariz, 7. julija. Včerajšnji oster napad moskovske »Pravde« na ZDA ni povzročil kakega večjega presenečenja v Parizu. Ta članek je sestavljen del sedanjih taktičnih naporov Moskve, da čim bolj izkoristi nesoglasja med Londonom in Washingtonom, predvsem v zvezi z morebitnim četvernim sestankom. Po mnenju pariških krogov kažejo nenavadno ostre besede, ki jih je »Pravda« izrekla proti ZDA, dejansko le razočaranje in jezo zaradi bližnje konference ministrov Amerike, Britanije in Francije v Washingtonu.

»Corriere di Trieste«
pozdravlja nedavni obisk
jugoslovanskih državnikov
v Trstu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)
Trst, 7. julija. Obisk jugoslovanskih državnikov v Trstu je še vedno v središču pozornosti tržaškega tiska. Današnji neodvisni časopis »Corriere di Trieste« objavlja daljši članek o obisku dr. Beblerja v Trstu in poudarja, da je bil prihod jugoslovanske delegacije prav tako zaželen kot prihod drugih delegacij in da so Tržačani pravilno razumeli ter pozdravili jugoslovanske delegacije.

»Corriere di Trieste« povezuje ta obisk z novimi izpadi iredentističnega predsednika tržaškega občinskega sveta Bartolija proti Jugoslaviji, pri čemer poudarja, da je Bartoli velik megaloman.

Casopis končuje, da je obisk dr. Beblerja dokazal, da organizirajo tako imenovane domoljubne manifestacije samo pod komando predsednika občinskega sveta, ker se sicer na to nihče niti ne spomni.

M. P.

Prva Lanielova zmaga

Pariz, 7. julija (AFP). Predsednik francoske vlade Laniel je sinoči izvojeval prvo zmago, ko je finančni odbor Ljudske skupščine sprejel njegov predlog zakona o gospodarskih in finančnih ukrepih. Predlog so deloma izpremenili, toda v glavnih točkah so ga v celoti sprejeli s 16:7 glasovom. Predlog bodo zdaj izročili skupščini v proučevanje.

P. S.

Avtomobilna cesta Beograd-Niš-Skoplje

Komisija tajništva za gospodarstvo Srbije se ne strinja s predlogom strokovnjakov — Ali je treba odložiti graditev 12 cest?

Posebna komisija Državnega tajništva za narodno gospodarstvo Srbije je predvčerajšnjim odklonila predlog strokovnjakov Uprave za ceste, naj bi avtomobilsko cesto Beograd-Niš-Skoplje začeli graditi šele leta 1958. Sprejeli so drug predlog, o katerem bo kmalu — po razpravi v javnosti — razpravljali Izvršni svet Srbije.

Strokovnjaki komisije so vključili v načrt tudi dograditev ceste proti Avali od 6. do 15. km, ker nima ta odsek povratne smeri proti Beogradu. Dela na tej cesti so začeli že 1918, pa jih še niso končali. Zato se često dogajajo hujše prometne nesreče.

KAJ JE NAJNUJNEJSE

Perspektivni načrt graditve sodobnih cest v Srbiji — investicije zanje znašajo kakih 80 milijard dinarjev — je komisija dalj časa obravnavala in proučila vse gospodarske in tehnične analize. Načrt določa, naj bi že v prvem razdobju od 1953 do 1957 začeli graditi več cest v Srbiji v vrednosti blizu 35 milijard.

Graditev avtomobilske ceste je določena šele za drugo razdobje od 1958 do 1962. Komisija se je takoj strinjala z obsegom investicij. Ni pa soglašala glede roka graditve avtomobilske ceste. Sprejeli so stališče, da je najnujnejša naloga, zgraditi glavno cesto od Beograda skozi Niš v Skoplje. Zato so predlagali, naj bi se delo začelo še letos.

Ker bo industrija v moravski dolini že l. 1957 v popolnem razmahu, je nujno dotlej dograditi sodobno cesto, ki bo povezovala gospodarstvo tega področja z ostalimi kraji naše države in s tujino. Razen tega bo avtomobilska cesta Beograd-Niš-Skoplje, ki jo bodo podaljšali po vardarski dolini do Djevdjelije in Soluna, omogočila, da se bosta popolnoma uveljavili cesti Ljubljana-Zagreb-Beograd in Horgoš-Novji Sad-Beograd.

SMER PROTI KRAGUJEVCU

Graditev glavne ceste bi pretrgala na posameznih odsekih krajevni in tranzitni promet. Zato so sklenili, naj bi takoj modernizirali cesto od Kragujevca do Rankovčeva, zgradili nov odsek ceste Kosovska Mitrovica—Vučitrn, zgradili most preko Sitnice in končali začeto preureditev ceste pri Prištini.

V drugem razdobju bi gradili samo odsek od Beograda preko Osiponice po moravski dolini do Svetozareva, ker že imajo zvezo s sodobno cesto Beograd-Kragujevac. Toda komisija zahteva, naj bi cesto od Kragujevca do Svetozareva čimprej modernizirali. Graditev 297 km dolge ceste od Svetozareva do Makedonije bi stala 17,3 milijarde. Glavno traso so že določili, zagotoviti pa morajo, da ji ne bodo škodile poplave, oziroma določiti primerno traso pri Ba-

gradanu, med Cuprijo in Stalacem, prehod čez Moravo pri Nišu in čez zemljišče pri Jablanici in Veternici, ki mu groze poplave.

V prvem razdobju do 1958 bi morali povezati z avtomobilsko cesto industrijska središča in večja mesta. Da bi lahko takoj začeli dela na avtomobilski cesti, predlaga komisija, naj bi odložili preureditev in graditev 12 cest v Srbiji, ki so sicer določene v perspektivnem načrtu.

Odgoditev do 1958.?

Strokovnjaki v komisiji sodijo, da je treba šele v drugem razdobju, ne pa 1954, začeti modernizacijo teh cest: Vučitrn—Priština—Stimlje, Valjevo—Titovo Ušice—Požarevac—Zagubica, Iriški venac—Ruma, Alibunar—Vršac do Bele Crkve, Paraćin—Zaječar, Zaječar—Knjaževac, Zrenjanin—Jaša Tomić, Tulare—Priština, Leskovac—Vlasitinci.

Do 1958. bi odgodili tudi graditev novih cest Zemun—Sremska

Narodni dohodek Hrvatske bi lahko povečali za 100 milijard dinarjev

Zagreb, 7. julija

Prve analize o možnosti nadaljnega gospodarskega razvoja Hrvatske kažejo, da bi se lahko nacionalni dohodek v tej republiki v prihodnjih desetih letih povečal od sedanjih 221 na kakih 350 milijard dinarjev, torej približno za 50%. Vsi energetski in surovinski viri bi lahko znatno povečali zmogljivost. Rezerve hidroenergije, ki pridejo za izkoriščanje v pošteve, znašajo 7,9 milijard kwh. Lani pa so dale elektrarne na Hrvaškem samo 416 milij. kwh, to je komaj 6% razpoložljivih rezerv. V zemlji te republike je po mnenju strokovnjakov kakih 46 milijonov ton nafte. Doslej so je našli že kakih 6 milijonov ton. Rezerve zemeljskega plina, važne surovine za kemično industrijo, cenijo na deset milijard kubikov. Ze zdaj bi lahko izkoriščali kakih 700 milijonov kubikov tega plina. V hrvatski zemlji so tudi bogata ležišča boksita, železa in drugih rud.

V nekaterih osnovnih panogah je že zdaj omogočena večja proizvodnja, kakor je bila pred vojno. Hrvatske elektrarne so dale lani 2,7-krat več električne energije kakor leta 1958; jekla so izdelale hrvatske tovarne dvakrat več, železa 2,7, nafte pa so načrpali celo 150-krat več kakor pred vojno. Ko bodo začela obratovati ključna podjetja, bo narodni dohodek Hrvatske narasel za 11 milijard 400 milijonov oziroma za 11%.

Ljubljanski festival v filateliji

V času festivala je v rabi na pošti Ljubljana 1 poseben priložnostni spominski pečat ovalne oblike in črne barve z besedilom: *Ljubljanski festival 4. do 12. VII. 1953.* Pečat je izdelan po osnutku grafika Janeza Trpina. V sredini pečata sta stilizirani lira in gledališka maska. Pečat pa ni namenjen samo zbiralcem znamk, marveč za splošno uporabo pri odpravljanju pisemskih pošilk v dneih festivala. Z uporabo tega pečata lahko po svoje mnogo pripomoremo k popularizaciji te v širino in kakovost zasnovane kulturne prireditve našega mesta, ki

stremi preiti v tradicijo. Pošiljke pa je treba oddajati na pošti in jih ne metati v poštni nabiralnik, sicer dobe pri odpravi navadni uradni strojni pečat.

Kjerkoli ste na počitnicah, zahtevajte v hotelih in počitniških domovih »Ljudsko pravico-Borbo«.

Mitrovica in Stara Pazova—Ruma—Erdevik. Vrednost teh del znaša blizu 5 milijard din. Te investicije naj bi, kakor predlaga komisija, izkoristili v prvem razdobju od 1954. do 1957. za graditev avtomobilske ceste Beograd—Niš—Skoplje.

Komisija je izročila svoje obrazilozitve Državnemu tajništvu za narodno gospodarstvo Srbije. O tem bodo razpravljali tudi v Društvu gradbenih inženirjev in tehnikov. Potem pa bo, najbrž v avgustu, dokončno sklepal o tem Izvršni svet Srbije.

Do konca tedna bodo končane volitve v organizacije SZDL Črne gore

Cetinje, 7. julija

Približno v 950 osnovnih in 90 občinskih organizacijah so bile volitve v vodstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Črne gore. Do konca tega tedna bo v Titogradu mestna in okrajna volilna konferenca. S tem bodo končane volitve vodstev v Socialistično zvezo, ki šteje kakih 200.000 članov, malone polovico prebivalcev Črne gore.

Po volitvah so več osnovnih organizacij razdelili. Na Cetinju imajo zdaj namesto dosedanjih petih, enajst osnovnih organizacij. Povsod so predlagali mnogo več kandidatov, kakor je bilo izvoljenih. V nova vodstva so prišli predvsem najmarljivejši člani Socialistične zveze.

Na volilnih konferencah so obravnavali najbolj pereča vprašanja. V kolašinskem okraju so poudarili potrebo po čim tesnejšem sodelovanju z ljudskimi odborniki. Na konferencah v nikšičkem okraju so kritizirali osnovne organizacije, ki menijo, da je njihova glavna naloga sodelovati na delovnih akcijah.

Pisma uredništva

Premalo prevodov poezije iz slovenskega in makedonskega jezika

Tovariši uredniki! Prevodna literatura izpolnjuje znaten del načrta posameznih naših založb, redki pa so prevodi poezije ne le največjih imen svetovne književnosti, marveč še posebej naših pesnikov, Slovencev in Makedoncev. Antologije makedonske poezije še nimamo. Antologijo slovenske poezije smo dobili šele 1950 v izdaji Maticе srbske, in sicer v slovenskem jeziku, ker je »uredništvo menilo, da bodo srbski bralci najbolje čutili lepoto slovenske poezije in nje smisel, če dobimo pesmi v originalu s potrebnim komentarjem in slovarjem za vsako posamezno peseeje«.

Zdi se mi, da je takšen način izdajanja zelo nepraktičen in da smo s tem dosegli le nekaj tistege, kar smo hoteli, namreč, da bi popolnili praznino v našem kulturnem življenju, ker nam manjka antologija poezije tako bogate literature, kakor je slovenska. Mnogi ljudje pri nas ne poznajo Dragotina Ketteja in Jostpa Murna, da ne govorim o Igoru Grudnu, Srečku Kosovelu in sodobnih slovenskih pesnikih Alojzu Gradniku, Miletu Klopčiču, Božu Vođušku in Mateju Boru.

Malone isto velja za makedonsko poezijo. V prevodu nimamo del Koče Racina, tudi ne znanega revolucionarnega pesnika Nikole Vapcarova, ki je pisal v bolgarskimi. Pesniki Venko Markovski, Blaže Koneski, Gogo Ivanovski, Aco Sopov, Slavko Janjevski in Gane Todorovski, pravzaprav njihove pesmi, še niso vključene v izdaje na srbsko-hrvatskem jeziku. Ivan Ceković

Kako je s popustom za člane Počitniške zveze? Kakšen je njihov namen?

Tovariši uredniki! Počitnice so že nastopile, vprašanje popusta za prevoz članov Počitniške zveze na železnici pa še vedno ni do-

končno rešeno. Direkcija železnice je sicer odobrila 75-odstotni popust za skupine najmanj 5 članov PZ. Med počitnicami pa je skoraj nemogoče zbrati pet zainteresentov za potovanje v eno smer, pa tudi druge težave nastopijo pri večjih skupinah (prenočišča, hrana). Zato so posamezniki ob koncu šolskega leta, ko je bilo treba plačati članarino (20 din mesečno!), začeli izstopati iz te lepe, a svojemu namenu zelo slabo služee organizacije. Takrat so se »od zgoraj« pojavile vesti, da bodo med počitnicami imeli člani PZ 75-odstotni popust pri skupinah po 3 in 50-odstotni popust pri posamičnem potovanju. Te vesti so bile v zvezi, da ni iz PZ izstopilo še več članov. Ko je bila članarina še od preostalih pobrana, je bilo uradno objavljeno, da imajo člani PZ še vedno popust le v skupinah nad 5 članov, in sicer 75 odstotkov, za drugo pa se še vodijo pogajanja z Direkcijo železnice v Beogradu. Baje podpirajo težnje PZ tudi najvišji organi oblasti, rešitve pa ni in ni.

Kako to, da železniška direkcija v Beogradu naši mladini, ki je željna spoznavati lepote naše domovine, s primernim popustom med počitnicami tudi posameznim članom PZ tega ne omogoči? Kako to, da pristojni forumi ne omogočijo mladini tekega izboljšanja med počitnicami, s katerim bi bilo res združeno prjetno s koristnim? In končno, kakaj vodstvo Počitniške zveze ne nastopi dovolj odločno, kar bi se vsekakor spodobilo glede na visoko članarino, ki se pobira in jo je treba plačevati pol leta prej, preden si sploh deležen kakke ugodnosti, ki pa si jih spet deležen samo med letnimi počitnicami?!

Mar vsi skupaj čakajo, da bo do počitnice minile in bo »Počitniška zveza« znova zaživela z novim šolskim letom in novimi ljubitelji, ki pa naši mladini prav gotovo ne bodo pomagale spoznati svoje domovine!

Vladimir Grosman, študent prava

DNEVNA KRONIKA

Avstrijsko-jugoslovska konferenca o režimu na Dravi

Ljubljana, 7. julija

Jutri se bo začela v Opatiji avstrijsko-jugoslovska konferenca o ureditvi vodnega režima na Dravi. Na konferenci bodo proučili možnost ustanovitve stalne avstrijsko-jugoslovske komisije, ki naj bi uredila tehnična vprašanja v zvezi z vodnim režimom na Dravi in vprašanje nadaljnje graditve elektroenergetskega sistema na tej reki. Obravnavali bodo tudi kompenzacijo za odvod vode iz reke Bele v Katun skozi predor pod Visokimi Turami, s čimer je Drava izgubila precej vode.

Plenum CK Ljudske mladine Slovenije

Ljubljana, 7. julija

Danes je bil v Ljubljani plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije, na katerem so razpravljali o vprašanjih kulturnega dela v mladinskih organizacijah. Na plenumu so največ govorili o ideološki vsebini literature in o filmu. Mladinske organizacije čestokrat reagirajo na posamezna dela, posebno na filme, ki se jim zdijo neprimerni z ideološke strani in včasih celo zahtevajo, da se le-ti administrativno zabranijo, kar bi ne bilo pravilno. Premalo

pa se v njihovih vrstah razpravlja o vsebinski vrednosti filmov ali literature, kar bi pomagalo vsakemu posamezniku, da samostojno in trezno oceni, odobri ali obsodi ta dela.

Prav tako so na plenumu govorili o vzgojnem, zabavnem in kulturnem delu sploh v mladinskih organizacijah. M. K.

Prvi rečni bager bomo izdelali doma

Osijek, 7. jul. (Tanjug)

Po načrtu naših strokovnjakov bodo v ladjedelnici »Boris Kidrič« v Apatinu v kratkem izdelali prvi rečni bager-kamnomolmec z zmogljivostjo 140 ks. Z njim bodo poglobljali struge naših plovnih rek. Bager ima nad 9600 kg težko kladivo na parni pogon, ki bo razbijalo pod vodo tudi največje skale. S posebno napravo bo bager kamenje dvigal iz vode in ga nakladal na vlačice, ki ga vleče za seboj. Strokovnjaki računajo, da bo lahko vsako uro pod vodo razbil in dvignil kakih 7500 kg kamenja. Ze 1. septembra bo začel novi bager delati na Donavi med Bukino in Bačko Palanko.

V pančevskem okraju že razpravljajo o kandidatih za Zvezno skupščino

Pančevo, 7. julija

Na plenarni seji okrajnega odbora SZDL v Pančevu so izvolili novo vodstvo. Proučili so tudi nekatera vprašanja v zvezi s pripravami na bližnje volitve v Ljudsko skupščino FLRJ. Pančevski okraj bo volil v Zvezno skupščino dva poslance, v Republiško tri, v Skupščino Vojvodine pa osem. Volivci že govorijo o kandidatih.

Evropsko središče za zdravljenje v Hrvatskem Primorju

Znanstveni delavci in strokovnjaki Jugoslovsanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu so ugotovili, da ima Hrvatsko Primorje (od Kraljevice in Crkvenice tja do Raba) vse leto največ sončnih dni, razen tega pa tam najbolj učinkujejo tudi tako imenovani infrardeči žarki, ki so za zdravljenje boleznih srca in kosti kostne tuberkuloze in rahitisa posebno koristni. Zato bodo najbrž na tem področju upostavili evropsko središče za zdravljenje teh boleznih. Za to akcijo se zlasti za nimajo Angleži, Nemci in Švicarji. V Hrvatskem Primorju bodo zgradili več novih bolnišnic, počitniških domov in drugih plospij za rekonvalescente.

Vladimir Bakarić je čestital M. Krleži za rojstni dan

Ob 60. rojstnem dnevu je prejel naš znameniti pisatelj Miroslav Krleža tudi čestitke predsednika Izvršnega sveta LR Hrvatske dr. Vladimira Bakarića.

V Zagrebu bodo zgradili novo poslopje Opere

Po regulacijskem načrtu naj bi v Zagrebu zgradili novo poslopje za Opere na sedanjem področju Trnja, torej v podaljšku Zrinjevskega parka proti železniški progi. Ker glavno gledališko poslopje v Zagrebu nima dovolj prostorov za skušnje, tako da jih Drama in Opera ne moreta imeti hkrati, so znova sprožili akcijo: da bi novo poslopje za Opere čimprej zgradili.

Državni zbor narodnih plesov Hrvatske v tujini

Zagreb, 7. julija

Člani državnega zbora pesmi in plesov Hrvatske so odpotovali v Cannes, kjer bodo sodelovali na mednarodnem festivalu s posebej izbranim sporedom. Po festivalu v Cannesu bodo 12. in 13. julija sodelovali na velikem svetovnem festivalu narodnih plesov in pesmi v Biarritz skupaj s predstavniki 46 narodov z vsega sveta. Ko se bodo vračali, bodo najbrž gostovali tudi v Parizu.

Prva šestrazredna šola za cigane v naši državi

Osijek, 7. jul. (Tanjug)

Ljudski odbor občine v Apatinu je sklenil, da bo letos jeseni odprl šestrazredno osnovno šolo za Cigane, ki bodo imeli v njej pouk v materinščini. V Apatinu živi nad 500 Ciganov in vsi so se vključili v gospodarstvo. Apatinski Cigani imajo tudi svojega predstavnika v ljudski oblasti, in sicer izvoljenega odbornika Josipa Baloga.

Nedavno so odprli tudi štiri-razredno osnovno šolo za Cigane. Kakih 114 ciganskih otrok bo nadaljevalo šolanje v šestrazredni šoli.

Novo pristanišče v Apatinu

Osijek, 7. julija

V Apatinu bodo v kratkem začeli graditi novo pristanišče z dnevno zmogljivostjo kakih 1000 ton. To bo eno največjih in najmodernejših rečnih pristanišč v naši državi. Njegove naprave bodo pokrivale blizu pol kvadratnega kilometra prostora. Novo pristanišče bo zlasti važno za naš izvoz v Avstrijo in Nemčijo.

I. LJUBLJANSKI FESTIVAL

4.—12. JULIJA

Spored za 9. julij:

- Ob 17,00: Finalni nastopi lahkoatletov v izbirnem tekmovanju za meddržavni dvboj z Norveško. Na stadionu SSK Železničarja. Vozijo avtobusi iz Kidričeve (Gajeve) ulice od 16,30 dalje
- Ob 18,00: Promenadni koncert godbe LM na Ajdovščini
- Ob 20,30: Faust. Gostuje Tomislav Neralič v vlogi Mefista. Na vrtu JLA
- Ob 20,30: Boksarski dvboj. Lokomotiva Zagreb (I. zvezna liga) : Odred, okrepljeno moštvo. Kino Tivoli.
- Ob 21,30: Kulturna in humoristična večera v vrtovih mestnih restavracij: Union in Slavija

Ves čas I. ljubljanskega festivala številne razstave: Gospodarska in Gregorčičevi 27, razstava »Agrotehnik« pri Telekomunikacijah in na dvorišču Titove 29, nadalje razstave v Narodni in Univerzitetni knjižnici, v Muzeju narodne osvoboditve, v Narodnem muzeju, v Mestnem muzeju, v Narodni in Moderni galeriji, kjer je tudi Etnografska razstava. Razstava plemenske živine v prostirih Veterinarskega znanstvenega zavoda na Cesti v Mestni log 47, razstava Kmetijskega magazina pri Veterinarskem znanstvenem zavodu. Razstava vin v kavarni Evropi

Nova dvojna številka „KOMUNISTA“

Te dni je izšla dvojna 5. in 6. številka »Komunist«, glasila Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Za uvodnik objavlja pismo tov. Tita XIV. mestni konferenci Zveze komunistov Hrvatske v Zagrebu in v mestni konferenci Zveze komunistov Srbije v Beogradu.

V tej dvojni številki je posebna pozornost posvečena prečim vprašanjem naše politike na vasi. Tako objavlja revija govor tov. Edvarda Kardelja na kongresu SZDL Slovenije, ki ga je imel neposredno po objavi uredbe o lastniških odnosih v zadrugah.

Tov. Moma Marković piše o dveh negativnih pojavih, ki pačita politično linijo glede preobrazbe kmetijstva in poudarja uspehe, dosežene tako v uveljavljanju uredbe o lastniških odnosih ter v reorganizaciji kmetijskih delovnih zadrug, kakor tudi v uveljavljanju zakona o zemljiškem skladu. Hkrati analizira tudi negativne težnje, ki so se pri tem pokazale.

Pisce članka poudarja, da so najbolj množični in najznačilnejši pojavi napačnega uveljavljanja uredbe o lastniških odnosih in preobrazbi kmetijskih delovnih zadrug prav birokratski, upravni način izvajanja uredbe z očitno težnjo, da bi po vsej sili ohranili tudi tiste kmečke delovne zadrüge, ki nimajo možnosti za razvoj ter da bi v njih obdržali celo dosedanje organizacijske oblike.

Hkrati se pojavljajo tudi težnje, da bi prepuščili uveljavljanje uredbe stihiji ter dovolili, da prevzamejo v raznih oblikah, ki jih ne moremo imenovati kmetijskih zadrug, ki nimajo možnosti za razvoj ter da bi v njih obdržali celo dosedanje organizacijske oblike.

Eksplicitno se pojavljajo tudi težnje, da bi prepuščili uveljavljanje uredbe stihiji ter dovolili, da prevzamejo v raznih oblikah, ki jih ne moremo imenovati kmetijskih zadrug, ki nimajo možnosti za razvoj ter da bi v njih obdržali celo dosedanje organizacijske oblike.

Posledica tega je, da razpadajo zadrüge tudi tam, kjer so imeli pogoje, da bi se ohranile (n. pr. v okraju Brekovo).

Cepvar sta ti dve težnji različni, vendar v bistvu pomenita eno, in sicer beg od političnega boja. Pri uveljavljanju zakona o zemljiškem skladu se kaže tudi negativ-

na težnja, ki bi utegnila imeti škodljive posledice. Iz zemljiškega sklada, ki ga bomo dobili v skladu z zakonom, ustanovljajo samo kmetijska posestva, čeprav so pogoji, da bi lahko zemljo dali tudi drugim kmetijskim organizacijam. V nasprotju s temi sektaškimi pojavi, izročajo v nekaterih krajih zemljo iz sklada tudi tistim splošnim kmetijskim zadrugam, ki oddajajo zemljo v najem, čeprav imajo pogoje, da bi organizirali kmetijsko posestvo.

Revija objavlja članek Vaja Skendžića o problemih razdelitve in sprejemanja novih kadrov, zlasti pa o problemu kadrov v ljudskih odborih. O ukinitvi funkcije političnega komisarja piše Djuro Lončarevič. Članek Mirka Jovanovića obravnava politično in družbeno dejavnost oficirjev izven vojašnice in razlaga nekatera stališča o tem problemu ter naštevava dosežene uspehe

V rubriki »Konferenca in posvetovanja« je objavljeno poročilo Stojanke Aralce o zagrebški konferenci Zveze komunistov in Djurice Jojkića o mestni konferenci Zveze komunistov Beograda, članek Ljubice Stanirović o posvetovanju političnih šol in opazke o posvetovanju tajnikov okrajnih komitejev Bosne in Hercegovine.

V rubriki »Zapiski« sta objavljena članka »Ali pozdravljate z »gospod« in »gospa« in »Za pravilno vodenje statistike in evidences«.

V rubriki »Iz zgodovine ZKJ« objavlja revija dvojje pismo tov. Edvarda Kardelja tovarišu Titu, oziroma Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije, poslani marca in maja 1942. v zvezi s preraščanjem partizanskih akcij v Sloveniji v splošno ljudsko vstajo.

V rubriki »Naše izkušnje« objavlja revija naslednje članke: »Nekaj izkušenj ideološko političnega dela v Bosni in Hercegovini«, »Nekatera vprašanja političnega dela v organizaciji ZK inštituta Boris Kidrič«, »Nekateri pojavi nepravilnega razumevanja demokracije v podjetjih«, »Izkušnje nekega tajnika terenske osnovne organizacije Zveze komunistov«, »Slab zgleđ tajnika osnovne organizacije ter o delu družbenih organizacij v Klnu in nekaterih pomanjkljivostih njihovega dela«.

Članek Rade Borisavljevića »Ali naj imajo mesta v okviru okrajev svoj mestni komite Zveze komunistov?« je objavljen v rubriki »Vprašanja za razpravo«.

Na koncu je objavljena bibliografija.

KOREJSKI PROBLEMI

DANES SE BODO SPET SESTALI ZVEZNI OFICIRJI

V Seulu proameriške demonstracije — Nobenih novic s sestankov Robertson — Sing Man Ri — Kitajska uradna agencija obsoja kompromisni načrt — Močno deževje na seuskem področju

Seul, 7. julija (AFP). Predstavniki ameriškega veleposlaništva v Seulu je izjavil, da se posebni odposlanec predsednika Eisenhowera Robertson danes ne bo sestal s Sing Man Rijem. Tudi ni povedal, kdaj bo prihodnji sestanek.

Seul, 7. julija (UP). Kitajsko-severnokorejska delegacija za premirje v Koreji je zahtevala, naj bo jutri sestanek oficirjev za zvezo. Pričakujejo, da bodo kitajsko-severnokorejski predstavniki jutri izročili svoj odgovor na predlog vrhovnega poveljnika Združenega poveljstva generala Clarka, da bi ne glede na stališče Južne Koreje takoj sklenili premirje. Zadnji sestanek zveznih

Ostavka zaradi Mc Carthyja

New York, 7. julija (Tanjug). V New Yorku sodijo, da je ravnatelj ameriške propagandne službe Johnson odstopil zaradi Mc Carthyjeve gonje, zlasti pa zaradi Mc Carthyjevega čiščenja knjižnice v tujini. Johnson misli, da spričo takih pogojev ameriška propagandna služba ne more doseči uspehov. Dr. Johnson je bil ravnatelj le tri mesece.

Vodilni newyorški listi menijo, da je Johnsonova ostavka »nova razpoka« v amerškem propagandnem aparatu. »Vladin psihološki in strateški program za vodenje hladne vojne, ki že dolgo doživlja notranje težave«, poudarja New York Times, »je s današnjo Johnsonovo ostavko doživel nov udarec.«

DANES PO SVETU GLOBOKA KRIZA

Ni minil niti teden dni, odkar je tov. Kádery, ko je razčlenil delavske akcije v Vzhodni Nemčiji in Češkoslovaški, ... da je ves sovjetski sistem, da so vse njegove državno-kapitalistične forme in vsa njilova politična nadgradnja, to je ves sistem birokratskega despotizma, začel prezilivati akutno notranjo krizo. In že so dogodki na Madžarskem potrdili kot absolutno pravilne sklepe, da katerih je prišel tov. Kádery. Že nenadnih velikih spremembah v vrhu madžarske partije in drastični prenosni vlade je imel njen novi predsednik Imre Nagy v skupščini programski govor, dosejal nenavaden v informbirojevskem svetu. Namesto običajnih frazskih slavošpevov in hvalešanja je iz njegovih ust prišla ostru kritika politike na vseh področjih notranjega življenja države. Od konvencij taborišč, denarnega kaznovanja delavcev in surove delavske zakonodaje velikih bremen in nevdružnega položaja kmetov, nizkega življenjskega standarda pa do nesilja policije nad ljudstvom, so se nžala na dolgi listi priznanja madžarskega predsednika, prav nasprotno sistemu, s čimer so se večeraj madžarski informbirojevski voditelji slikali »idilčno« življenje madžarskega ljudstva. Medtem, ko se je še prejšnji petek po budimpeštanski propagandi po madžarskih ravnanjih razvijala bližina, v kateri je ljudstvo od sreče in zadovoljstva kar sijalo, pa so dan pozneje, v soboto, priznali z najvišjega mesta, da položaj ni niti malo rožnat.

Tak preobrat položaja je deloval za mnoge presenetljivo in povzročil številna različna vprašanja in ugibanja. Zakaj se je madžarsko vodstvo odločilo za tako korak?

Ce hočemo dogodek na Madžarskem pravilno oceniti, jih ne smemo ločiti od tistih, do katerih je prišlo na Češkoslovaškem in v Vzhodni Nemčiji, kajti tako kot prvi in drugi imajo tudi vzročno zvezo in so manifestacija enakega položaja, v katerem so vse socialiste države. Voditelji naše države so napovedovali znatno preči, da bo nujno prišlo do krize v sistemu satelitskih držav. Govor Imre Nagyja potrjuje, da je zašel sistem na Madžarskem v zelo globoko krizo, ki je prisilila vrhove njene birokracije na taka priznanja pred delovnimi množicami, o katerih niso mogli niti sanjati.

Imre Nagy je napovedal pomembne ukrepe, ki bodo, če jih bodo do sledno izvedli, verjetno zmanjšali neznoznost birokratskega despotizma. Toda Nagy ni niti poskušal odkriti temeljnih vzrokov, ki so pripeljali do takega položaja. Zelo ostro je grajal nize organe sodstva, policije in oblasti, vendar pa je kljub temu ostal na temni, ne da bi se upal dotakniti temeljnih, na katerih počiva državno-kapitalistična zgradba vsemogočnega birokratske oblasti na Madžarskem. Grajal je posamezne birokrate, ne da bi se dotaknil nedotakljivosti birokratskih privilegijev v gospodarstvu, v političnem in kulturnem življenju države. Obsodil je dosežanje gospodarske politike in napovedal številne spremembe (tudi večje), ne da bi se spuščal v notranji ustroj gospodarskega življenja države, ki je do kraja centraliziran, na katerem je birokratska zgradila monopol svoje diktature nad ljudstvom. Vse to kaže, da je Imre Nagy tako govoril v skupščini bolj v korist birokracije kot ljudstva. Vse ukrepe, ki jih je obljubil, so izdali prav zato, da ohranijo sistem, da ublažijo krizo, v kakršno je ta sistem zapadel in da se izognejo njenim posledicam, kakšne so na primer v Češkoslovaški in Vzhodni Nemčiji (po nekkih poročilih pa so bile tudi na Madžarskem).

Toda tisto, kar želi budimpeštanska vlada doseči s temi ukrepi, ni nujno, da bi se moralo ujemati z dejanskimi učinkom. Ce bodo obljubljene ukrepe izvedli, lahko objektivno, z ustvaritvijo ugodnejših pogojev za boj delovnih ljudi prinesete rezultate na drugi smeri, kot pa pričakujejo. Krizo takega sistema je mogoče ublažiti in zavreti, toda kljub možni začasni stabilizaciji je ni mogoče rešiti. Ker je to kriza osnov sistema. Njena rešitev je možna le z uničenjem te-

pogajanja o danaljevanju vojne proti Severni Koreji.

Nova Kitajska je z nezadovoljstvom sprejela tudi izjavo komandanta ameriške VIII. armade Tailona, ki izraža upanje, da se bodo ameriške čete lahko brez komplikacij umaknile s Koreje, če bi Južna Koreja sklenila, da bo po premirju nadaljevala sama vojno.

Poveljstvo ujetniških taborišč Združenega poveljstva je sporočilo, da so večeraj demonstrirali severnokorejski ujetniki v taborišču na otoku Kodže, ki so privolili v repatriacijo. Straža je posredovala in pri tem ranila 11 ujetnikov.

V zadnjih 24 urah je umrlo 16 oseb in nad 100 je bilo ranjenih ob poplavih na seuskem področju. Poplavo je povzročilo močno monsunsko deževje, ki traja že dva dni. Južnokorejski minister notranjih zadev je danes sporočil, da so narasle reke odnesle 60 manjših in srednjih mostov in da je bilo poškodovanih nekaj glavnih cest. Ves promet so morali ustaviti. Poročajo tudi o veliki škodi zaradi dežja v ostalih delih Južne Koreje.

Ameriški funkcionarji ne objavljajo nobenih podrobnosti o razgovorih med Sing Man Rijem in Robertsonom. Poudarjajo pa, da se bodo razgovori nadaljevali in da Robertson še ne namerava oditi s Koreje.

Kitajska uradna agencija Nova Kitajska je danes obsodila kompromisni načrt, ki ga je po poročilih agencije posebni Eisenhowerjev odposlanec Robertson izročil Sing Man Rijju. Po tem načrtu bi ZDA in Južna Koreja opustile politično konferenco o premirju, če po trimesečnem delu ne bi dosegli nobenih uspehov. Po mnenju Nove Kitajske bi ZDA potem po diplomatski poti začele

Knowland podpira Sing Man Rija

New York, 7. julija. Vodja republikanske večine senator Knowland je v svojem govoru po newyorškem radiu v okviru posebnega programa odkrito podprl južnokorejskega predsednika Sing Man Rija. Dejal je, da bi morale ZDA v celoti podpreti Sing Man Rija in kot pogoj za premirje postaviti nasprotni strani ki zahtevo za združenje Koreje. Knowland je pojasnil, da razume pod združenje Korejo — Korejo s Sing Man Rijevim režimom.

Tukaj opozarjajo, da je Knowlandova izjava nov dokaz, da določeni krogi v ZDA vzpodbujajo Sing Man Rija. Podobna mnenja se razkrivajo tudi v delu ameriškega tiska, ki v uvodnikih in komentarjih propagira ostrejši kurz na Koreji.

S korejskega bojišča

(r) Združeno poveljstvo je danes sporočilo, da je ponóči pobegnilo iz nekega ujetniškega taborišča pri Fusanu 26 severnokorejskih ujetnikov.

Po istem poročilu Kitajci na zahodnem delu srednjega bojišča še vedno napadajo, vendar pa je južnokorejskim četam uspelo obdržati svoje postojanke. Kitajsko poveljstvo je poslalo v boj več tisoč svojih vojakov.

Z VSEH STRANI SVETA

ARGENTINA Gospodarski sporazum s Čilom

Buenos Aires, 7. julija (Reuter). Jutri bodo tukaj podpisali sporazum med Argentino in Čilom o gospodarski uniji med obema državama. Sporazum bo podpisal argentinski predsednik Peron in čilski predsednik Carlos Ibáñez, ki je večeraj prisel v Buenos Aires. V argentinski prestolnici so večeraj v vseh podjetjih in ustanovah za šest ur ustavili delo v počastitev prihoda čilskega predsednika.

AVSTRALIJA Vojne zločince bodo vrnili Japonski

Cambera, 7. julija (UP). Avstralska vlada je sklenila, da bo japonskim oblastem izročila 150 vojnih zločincev, ki so bili doslej internirani na otoku Manus. Ta sklep so sprejeli v soglasju z japonsko vlado, ki je privolila v avstralsko zahtevo, naj zločincev ne osvobodijo, temveč naj ostanejo v japonskih zaporih, dokler ne bi potekali roki kazni, na katere so bili obsojeni.

JAPONSKA Institut za atomske poskuse

Tokio, 7. julija (Reuter). Na Japonskem bodo ustanovili institut za nuklearna raziskovanja. O tem je danes poročal predstavnik prosvetnega ministrstva, ki je poudaril, da so ta institut določili v triletnem načrtu o znanstveni dejavnosti in da so za njegovo izgraditve določili 729 milijonov jen. V institutu bo ciklotron z 16 milijoni voltov. Doselej je Japonska imela le dva majhna ciklotrona v senčičkih laboratorijih o Osaki in Kiotu.

EGIPT Egiptovski predstavnik o suškem problemu

Washington, 7. julija (Reuter). Predstavniki egiptovske vlade je danes izjavil, da je britanska okupacija cone Suškega prekopa ovira Egipt, da bi ustopil k sporazumu proti morebitnemu napadu. Ta sporazum bi koristil vsem zainteresiranim državam. Rekel je, da bo Egipt takoj po odhodu Britancev

proučil načrt obrambe z zahodnimi državami in pregledal, kateri načrt najbolj ustreza ciljem svobodnih čet. Pristavil je, da bodo britanske čete, če bodo še nadalje ostale v coni Suškega prekopa, obdane s sovražno razpoloženim prebivalstvom.

Po besedah egiptovskega predstavnika bi navzočnim britanskim čet v Egiptu lahko povzročila, da bi Arabci izgubili zaupanje v namere ZDA.

PERU Huda avtomobilska nesreča

Truhilo, 7. julija (UP). Sinoči se je na cesti med mestom Truhilom in Asope v Peruu pripetila huda nesreča, pri kateri je izgubilo življenje 21 oseb, 18 pa jih je bilo težko ranjenih. Ne-

SEDANJA ČEŠKOSLOVAŠKA

Od igle do letala — vse gre v SZ

Običajna kapitalistična gospodarska izmenjava obsega tudi izkoriščanje. Dežela, v kateri je storilnost dela večja, črpa ekstraprofit na račun druge dežele, s katero izmenjava blago. Sovjetska zveza pa ne trguje s Češkoslovaško v enakih pogojih, kakor s kapitalističnimi deželami. V nasprotju s kapitalističnimi deželami prihaja Sovjetska zveza na svetovni trg kot enakopravni partner. V takšnem gospodarskem boju je položaj industrijsko naprednejše in bolj razvite dežele ugodnejši.

V »socialistični« trgovini, v sovjetski obdelavi, ki jo je Sovjetska zveza vsilila satelitskim deželam, zlasti Češkoslovaški, pa preizkušene gospodarske načela ne veljajo. V CSR narekujejo smer proizvodnje potrebe Sovjetske zveze. To se nanaša tudi na delo po načrtih iz Sovjetske zveze, na cene dobav, na dobavne roke, na kakovost blaga in sploh na izbiro.

Po normalnih načelih gospodarske izmenjave bi morala Češkoslovaška glede na neprimerno višjo in sodobnejšo raven svoje proizvodnje pravzaprav črpati ekstraprofit na račun Sovjetske zveze. V praksi pa je narobe. Zato blagovnodenarne odnose med Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško skrbno in na vse mogoče načine maskirajo, ker bi njihovo odkrivanje poseglo v bistvo sovjetskih imperialističnih pohodov in razpršilo bajko o sovjetski pomoči nerazvitim deželam in o socialistični trgovini brez izkoriščanja.

Kadar je govora o gospodarski izmenjavi med CSR in ZSSR, niti uradne češkoslovaške razlage ne morejo prezreti dejstva, da »industrijsko najbolj razvita in najnaprednejša država na svetu — ZSSR« črpa iz CSR najrazličnejše izdelke, predvsem orodne stroje (in sicer od najpreprostejših) prek avtomobilov, kamionov, ladij, posebnih avtomobilov, letal, celotnih tovarniških naprav, orožja vseh vrst do šivalnih strojev, radijski aparatov, hladilnikov, tekstilij, obutve in otroških igračk, skratka od igle do letala. V luči takšne strukture blagovne liste CSR v odnosu na ZSSR lahko že preprost laik dobi grobo predstavlo o »najsodobnejši industrijsko razviti deželi na svetu«. V blagovni listi ZSSR proti CSR so zmeraj omenjena živila in surovine in... kot najvažnejše: tehnične izkušnje, tehnična literatura, načrti in ruski strokovnjaki, o katerih lahko brez pridržka že po dolgotrajni hvalnici čeških voditeljev sklepamo, da so najboljše postavka sovjetske blagovne liste.

Kakšna je v praksi »socialistična pomoč« Sovjetske zveze Češkoslovaški v gospodarstvu? Drži, da prihaja večina surovin v CSR iz ZSSR, bolje rečeno, da je Češkoslovaška primorana te surovine sprejemati. Znano je na primer, da je v železni rudi iz ZSSR samo 25—30% koristnih sestavin, zodi mnogo pa žvepla in gline. Zato sodi sovjetska železna ruda med najslabše na svetu. Češkoslovaška je prej dobivala najboljšo železno rudo izključno iz Švedske. V tej rudi je bilo 50—90% uporabnih sestavin. Najbolj tragično pri tem pa je, da so iz ZSSR Češkoslovaški dobavljene surovine že vnaprej vezane na določene količine izdelkov, da jih Češkoslovaška proizvodnja dobi samo v predelavo. To pomeni, da se lastnik tu ne menja, marveč so češkoslovaški

Vlada ČSR je morala preklicati protidelavski ukrep

Dunaj, 7. julija (Tanjug). Šest dni potem, ko je začela veljati uredba proti izostajanju od dela in fluktuaciji delovne sile, je bila češkoslovaška vlada na sinočnji izredni seji prisiljena razveljaviti ta protidelavski ukrep. V obrazložitvi, ki jo je davi prenašal praški radio, je bilo rečeno, da je vlada storila to na željo sindikatov. Vodstvo sindikatov je baje opozorilo predvsem na tiste dele uredbe, ki določajo sodne kazni in prijavo državnemu tožilstvu vseh delavcev, ki izostanejo več kot štiri dni od dela, oziroma ki brez dovoljenja direktorja spremene ali zapuste delovno mesto. Toda znano je, da predsedstvo centralne sindikalne zveze CSR sploh ni ugovarjalo poostitvi policijskega režima nad delavci v podjetjih, temveč je celo pozdravilo to uredbo, ko jo je vlada še pripravljala. Vodstvo sindikatov je pozvalo tovarniške svete in funkcionarje, naj odredbo »popularizirajo, pojasnijo njen pomen in uporabljajo kazenske ukrepe, ki jih določa zaradi preprečenja fluktuacije in izostankov od dela.«

INDONEZIJA 35 dni brez vlade

Džakarta, 7. julija (Reuter). Indonezija je že 35 dni brez vlade, ker so vsi dosežajni poizkusi za sestavo nove vlade doživeli neuspeh. Zadnji poizkus bivšega ministra za zunanje zadeve in vodje nacionalistične stranke Mukarda Notovidjanga je davi doživel neuspeh zaradi nasprotij, ki so nastala z vodji Masjumi stranke glede razdelitve tesarjev. Predsednik republike Sukarno bo danes ponovno pričel posvetovanja s predstavniški stranke, da bi čim prej našel izhod iz kriz, ki deželo vse bolj teži. To je četrta kriza vlade v Indoneziji, od objave neodvisnosti v tej državi. Sedanja vlada je nastala po agrarni reformi v Severni Sumatri, ki jo je izvedla vlada Mohameda Rama.

MADŽARSKO EKERCIRANJE

Karikatura: Milan Maver

Vsi »drugi« korak naprej, vsi »prvi« na levo krog — marš!

Ali je „Kekec“ res prodan v tujino?

Iz delavnic »Triglav filma«

Koprodukcijski film »Dalmatinska poroka« (delovni naslov »Intermezzo«) pojde v kratkem na start, ker so dogovorili med »Triglav-filmom« in »Hansa-filmom« iz Hamburga zaključeni. V soboto je pripotoval iz Nemčije glavni ansambel z režiserjem Gezo v. Bolvaryjem. Z njim so prišli njegov asistent Karl v. Baranyi, že del časa se nahaja tu njegov umetniški svetovalec, režiser Wolfgang Schleif, dalje je prisel anemalce Wolfgang Körner, vodja produkcije Viktor Struwe ter še vrsta tehničnih in organizacijskih ljudi kot so Ewald Lietz (specialist za barvno fotografijo), Ernst Klose (gradnje), Herman Ludwig (montaža), Sabina Brodt in Karl Liebing (fenska in moška maska, Feliks Lehmann (vodja snemanja), dr. Günther Pape (vladni zastopnik za finančno poslovanje) in drugi. Slovenski del ekipe še ni dokončno sestavljen, vendar je gotovo, da bo za režijsko povzeto odgovarjal režiser France Stiglic, za gradnje arhitekt Ivo Spinčić z asistentom Nikom Matulom, za kostume Nada Souvan, pri osvetljavi in fotografiji Ivan Marinček, a glasbo bo, kot smo že poročali skomponiral Bojan Adamič, ton bo snemal Rudi Omata.

Svoječasno smo zapisali, da je na komedijo Ive Vojnoviča »Jahta v dubrovniškem pristanišču« napisal scenarij nemški scenarist Herbert Reinecker. Odtlej je scenarij doživel več sprememb in sta ga zadnje tedne na novo napisala Just Scheu in Ernst Nebhut. Pri prejšnji priredbi je sodeloval tudi naš pisatelj Ivan Ribič. Trenutno pregleduje novo verzijo umetniški svet pri podjetju, pripravljala dela pa so v polnem teku, ker kam ekipa že sredi tega meseca začeti s snemanjem v Dubrovniku.

Igralci še niso vsi določeni. Najbolj verjetno bo v eni vodilnih vlog nastopil bivši jugoslovanski filmski igralec Svetislav Petrović, ki živi v Münchnu, dalje mlada Selma Karlovac, članica dubrovniškega gledališča, in naš Drago Zupan. Komad ima osem glavnih, šest manjših in štirinajst epizodnih vlog, nastopa seveda še vrsta stativov in komparzerija, posneli bodo mnoge prizore folklornih plesov, ki jih bo po vsej verjetnosti plesala plesna skupina z grebškega opernega gledališča. O nadaljnjem poteku bomo sproti poročali.

Koprodukcijski film »Inge«, ki ga je do konca pomladi pri nas v ateljeih »Triglav-filma« posnela skupina režiserja E. W. Ems, ima sedaj zagotovljeno potrebno število predvajanj v nemških kinematografih. Nastalo težave in nekatere ovire je to dni odstranil direktor Brane Tuma, ki se je preteklo soboto vrnil od tega filma. Omeniti je treba, da od plaširanja tujih filmov na nemškem trgu zelo težavno, ker tudi škem država z mnogimi ukrepi zavira odtek deviz v tuje dežele, s čimer varuje seveda predvsem domači trg in lastno filmsko produkcijo.

Lutkovni film »Štirje telebani« z groteskno zgodbo o vaškem požaru in gasilski poseti, je snemal Ivan Marinček posnel že do polovice. Animator in scenograf je Saša Dobrila, ki nam je že izdelal posrečena lutkovna filma »Kihot in detektiva« in »Lovec Lukec«. Asistenta: animatorjev Sava Jankovič, snemalcev Ludvik Bernik. Film bo dolg 230 m in bo predvidoma posnet v nadaljnjih polih enajstih dneh. Ekipa se je ugnedila v stolpu velikega ateljeja na Zrinjskega cesti.

Slovenski umetniški film »Vesna« je dokončan že več ko polovico. Zadnjih deset dni snemajo v malem

ateljeju v Trnovem, proti koncu tega tedna pa se preselijo ponovno v veliki atelje, kjer bodo snemali prizore v gimnazijskem razredu, ki že stoji in ima na tabli sledeči zanimivi napis s kredo: »Zaključni objekt Vesna - 590 - Tri dni dopusta vsak delavec«. - To kaže torej, da se bliža snemanje interjerjev koncu. Preostala snemanja so vsa vezana na prosto naravo, izven ateljeja.

Alli je »Kekec« res prodan v inozemstvo? V zadnjem času prinašajo časopisi poročila o tem, da so razne države že odkupile naš mladinski film »Kekec«, tako Indija, Grčija, Nemčija, Italija itd. O efektivni prodaji filma na »Triglav-filmu« še ni ničesar znanega. Res pa je, da so se nekateri inozemski interesi že zanimali za film, da ima podjetje pripravljen potrebni material za tak primer in da se od časa do časa razgovori za zatake. Če pa je res, da je »Avala-film« prodal nekaj svojih umetniških filmov (Čarobni meč, Vihar) v inozemstvo, da je uspel tudi »Jadran-film« (»Plavi 9«), kaže na večjo aktivnost gospo-

darskega sektorja, ki bi ga bilo treba okrepiti tudi pri nas, in končno res dobiti kupca za »Kekec«, ki ima med vsemi jugoslovanskimi filmi to prednost, da je prejel mednarodno prvo nagrado kot najboljši film za otroke.

Obisk atenskih študentov kinematografije pričakujemo to soboto. Na svojem krožnem študijskem potovanju po Jugoslaviji se bo skupina 25 slušateljev visoke šole za kinematografijo v Atenah ogledalo med drugim tudi slovenske filmske ateljeje. V Ljubljano prispeje z avtobusi in se po obisku na Bledu vrnejo v Zagreb.

Ekipa kratkega umetniškega filma »Na valovih Mure« se bo proti koncu tega tedna, z malo zamudo zaradi neugodnega vremena, vrnila s prvega snemanja ob Muri. Nadaljevala bo v malem ateljeju. Ekipa dokumentarnega filma »Zima v gorah« je dokončala snemanje tudi v ateljeju. Film se nahaja v montaži. Dokumentarni film »Ljubljanski barok« je posnet do polovice.

Japonski film „V GOZDU“ (Rašomon)

Te dni predvajajo v naši državi prvi japonski film »V gozdu«.

Film »V gozdu« je bil izdelan po noveli enega izmed najbolj znanih japonskih pisateljev Rjunosukea Akutagave. Akutagava se je rodil 1892 v Tokiu, 1916 pa je napisal svoje prvo novelo »Nose«. Do svojega samomora 1927, leta je Akutagava napisal mnogo književnih del, zlasti novel, od katerih je eno, »V gozdu«, re-

ogledali to odlično ustvaritev japonske filmske industrije, ki se že nad 50 let močno razvija.

PRVI FILM SO NA JAPONSKEM IZDELALI 1902.

Japonska filmska industrija se je začela razvijati pred več kot 50 leti. Leta 1902 so izdelali prvi film. To seveda ni bil umetniški film, marveč kratek pesnetek prečnih dogodkov. Leta 1914 so ustanovili prvi filmski studio in začeli izdelovati nekaj umetniških filmov. V dobi nemega filma se japonska filmska proizvodnja nadalje razvija. Film je pod vplivom gledališča. Maske, način igranja in zgodbe so posnetek klasičnega japonskega gledališča. Ko se je pojavil zvočni film, so ga kmalu uvedli tudi na Japonskem. Pred kakimi desetimi leti je bila Japonska med prvimi na svetu, tako po številu izdelanih, kakor tudi predvajanih (domačih in tujih, zlasti ameriških) filmov.

Prizor iz japonskega filma »Rašomon«

žiser Akiru Kurosavi uporabil pri izdelavi filma istega imena. V njem je opisan dogodek, ki se je pripetil pred 1000 leti v okolici bivše japonske prestolnice Kiota. Dogodek je opisan na svojski in zanimiv način: vsaka izmed oseb, ki je zapletena v ta dogodek — cestni razbojnik, ki je ubil nekega samuraja in napadel njegovo ženo, žena sama, duh ubitega samuraja in slučajna priča, drvar — pripovedujejo vsak za sebe, kako so videli ta dogodek.

Film po Akutagavini noveli je bil posnet 1951. Se isto leto je dobil na mednarodnem filmskem festivalu v Benetkah prvo nagrado in nagrado filmske kritike, potem ameriško nagrado »Oskare« in nagrado newyorške filmskega tiska. Leta 1952 je dobil prvo nagrado tudi na filmskem festivalu v Berlinu.

Zdaj si bomo lahko tudi pri nas

NOVA FILMSKA PODJETJA, ATELJEJI IN KINEMATOGRAFI

Po vojni se je japonska filmska industrija začela naglo razvijati. Leta 1945 so nastale nekatere spremembe, ki so nedvomno pripomogle k njenemu nadaljnjemu razvoju. Dotlej je bila celotna filmska industrija — proizvodnja, razdeljevanje in prikazovanje filmov — pod nadzorom države. Takoj ob koncu vojne so lahko podjetja začela delati samostojno in, zlasti le-teh se je, od treh med vojno, znatno povečalo; največja in najbolj znana so podjetja Sōhōki, Toho, Dajei, Sin Toho in Toei. V zadnjih letih so zgradili nove filmske ateljeje in studije v Kioto, kjer so izdelali tudi film »V gozdu«, dalje v okolici Tokia, v mestu Kamakura itd. Razen tega so bili odprti novi kinematografi, tako da jih imajo sedaj nad 3700. Sedemdeset odstotkov njih predvaja domače filme. Zanimivo je, da je lani gledalo 258 japonskih in 208 tujih filmov nad 700 milijono gledalcev.

FILMSKE VESTI IZ TUJINE

Znani ameriški filmski igralec in plešalec Fred Astaire igra naslovno vlogo v filmu »Ples na Broadwayu«, ki so ga nedavno začeli snemati v ZDA v režiji Vincenta Minellija. Z Astairom bo nastopila Sid Charis.

Nedavno je bila v Londonu premiera Berške opere, novega filma angleškega igralca Laurencea Oliviera.

V mnogih evropskih mestih so ljudje že videli prva dva ameriška plastična filma »Hiša voščenenih lutk« in »Kabinet profesorja Bondijca« in povsod sta vzbudila veliko zanimanje. Film »Hiša voščenenih lutk« si je v nekem bruseljskem kinematografu ogledalo v enem tednu nad 20.000 ljudi.

»Ljubosumnost« je naslov novega filma italijanskega podjetja »Minerva-film«. Film snemajo po romanu italijanskega pisatelja Luigijs Capuane, ki prikazuje življenje v neki sicilijanski vasi v začetku našega stoletja. V naslovni vlogi bo nastopila dvajsetletna Marissa Belli. To bo njena prva večja filmska vloga.

Znani angleški igralec Alec Guinness igra eno izmed naslovnih vlog v angleškem filmu »Kapetanov raj«. Guinness igra človeka, ki si je ustvaril raj na zemlji: je kapetan neke ladje, ljubi svoje poklice, poročen je in ima hišico v Gibraltarju, na svojih potovanjih pa se ustavlja v Kanakiju, kjer živi neko dekle, ki jo ljubi. V glavnih ženskih vlogah nastopajo Celia Jonson in Ivonne de Carlo. Film režira Anthony Cummings.

Iz nemškega filma »Ime mi je Niki«

„IME MI JE NIKI“

V tem toplo občutenem, vedrem filmu gre za več stvari, ki so ljudem blizu in nas zanimajo. Če se srečamo s Pavlom Hörbigerjem, smo pripravljeni na kako ceneno sentimentalnost, ki nas sicer do neke mere zabava, po predstavi pa na vse skupaj hitro pozabimo, ker nam ne nudi razen skromne telovadbe za trebušne mišice ničesar drugega. Zadržljivi smo se s Hörbigerjem srečali, ko je bil svetnik Geiger, in z njegovo, le za Dunajčane prav uglaseno popevico »Mariandi-andi-andi...« — To pot pa gostuje Hörbiger v filmu nemške proizvodnje, ki si izposodi zadnje čase za svoje vesele zgodbe igralce iz avstrijskega filma. V novem filmu je sicer še vedno tak, kakršnega poznamo zadnje desetletje, ko prevzema vloge starejših gospodarjev, vendar se je nekaj na njem bistveno spremenilo. To spremembo dobro opazimo v nemškem filmu »Ime mi je Niki«, to pa zaradi poglobljene vsebine, sposobnejše režije, kateri se mora zahvaliti za vrsto novih tonov občutja in prepričljivih dramatičnih poudarkov, kar je kajpak tudi zasluha dobrega scenarija pisateljice Erne Frentsch.

Zgodba je v svojem podtonu optimistična, vendar zaradi nekaterih resnih problemov obsenčena s temnimi toni, zato je ne gre preizkušiti niti med veseloge niti med dela z večjimi dramatičnimi preteznjama, nikakor pa ni plaža. Tu si držita zunanje ravnotežje zakrknjeni višji vladni svetnik Spitz in njegova tudi že ostarela gospodinja — in mladi par Winnie in njen mož Pavel, ježek na tehnični dogodkov pa je nezakonski otrok Niki, mlade Winnie, ki ga je zatajila Pavlu. Začne se v vlakcu, ko lahko srečamo Winnie zapuščeno vladnemu svetniku otroka s pisnom sledeče vsebine: »Obdrži me. Moja mama si ne ve drugega pomagati. Ti si dober do svojega psa, bodi tudi z menoj, Ime mi je Niki.« Ta mali zapuščen faulek povzroči, da se višji vladni svetnik in njegova gospodinja spremenita v lu-

bezivna človeka. Povzročil dalje, da se matj skega svojega dejanja, ubeži možu, s katerim se je pravkar poročila in začne iskati svojega otroka. Njen obup, ker ne najde otroka je tako velik, da se omehča celo zapuščen mož, da pomaga ženi iskati Nikijsa, ki ga neposred odkrije pri Spitzu. Prestati morata veliko bitko, dokler toplina človeškega srca ne zmaga nad samopašnim egoizmom. Za Spitza pomeni izguba Nikija pravo katastrofo, a vendar! — če se mu bo hotelo v tihi hiši sončnega žarka na stara leta, dovolj je v zavestnih sprot. Tako obravnava film tudi enega izmed najtežjih problemov med Nemci in Avstrijci kot posledico vojne in zasedbe.

Poleg Pavla Hörbigerja se nam predstavijo sami novi obrazi. Mlada igralca Aglaja Schmidt v vlogi Winnie nima »zvezdniskega« obraza, ki pa je zato mnogo bolj zanimiv v svoji trpkosti. njena igra je zrela in na vsi strani. Manj ugaja njen partner Hardy Krüger. Premlad je, odbija se obrazom, ki odseva precejšnjo mero prepotentnosti, ki jo poznamo pri njegovih vrstnikih izza okupacije pri nas. Prav pričen kontrast je malj fantek, navidežnik Niki. Pozitivni ne smemo dresirnega psčka Tobija in njegove stroge gospodnje Rudolf Jungert se nam je predstavil — kolikor vem, prvič, kot resen, stremilji režiser, ki pozna človeka in gradil film brez hlastanja, se ogiblje cenjenih sredstev, ga poglubi in mu z umetniškimi posluhom vtisne pečat resnega, upoštevanja vrednega dela. Da je znal dovolj resnih problemov vendarje obdržati lahkonobno obliko, mu gre še posebno priznanje.

Film »Ime mi je Niki« z nekaterimi sentimentalnimi, zanimivimi meditacijami Wernerja Eisenstrennerja, ki je uporabil znano nemško pesniško o smrečici, bo ugrajal gledalce, ki si želijo kvalitetne vedre zgodbe. Razveseljivo je, da ne bodo gledali plaže, ampak da bodo ob njem občutili topli utrip človeške dobrote.

E. A.

„ZLATOLASKA“

Zdaj pa nekaj besed o režiserju in igralcih tega filma, teh umetniških čarovnikih, ki so storiли vse, da bi oživel scenarij, ki tega ni zaslužil.

Nekdo trepetajoča občutljivost Jacquesa Beckera, znana iz njegovih prejšnjih filmov, je tudi tu močno izražena. Vsak prizor je v skladu z mojstrsko izbranim vzdušjem, značilnim za prikazano okolje.

Celotna povpraševanja Simone Signore, vsak njen naglas, izraz duševnih razpoloženj, gibi, vse podrobnosti nam jasno govore, da bo postala resnična umetnica.

Serge Regiani je izpričal svojo nardarjenost. Kolikšna je? Tu nam bodo povedali njegovi drugi filmi, ki jih bomo kmalu videli.

Becker, Signore in Regiani so dosegli velik uspeh: s čudovito umetniško močjo so zasenčili neresničnost zgodbe, ki so nam jo prikazali.

Ce nas je »Zlatolaska« prevzela, nas je le za nekaj časa, kajti prazni artilzem ne more zamenjati prave umetnosti.

Lj. Radčević

Moč tiskane besede

Razstava partizanskega tiska v Cekinovem gradu

Že več dni je odprta v Cekinovem gradu razstava partizanskega tiska, ki je bila pripravljena prav za festivalske dni v Ljubljani. Že prvi pogled na razstavni prostor nam pove, da je skrivna roka priveditelja razstave izbrala iz partizanske literature samo del najbolj značilnih dokumentov razvoja našega partizanskega tiska med narodnoosvobodilno borbo v letih 1941-1945.

Tu najdemo v zaporedju razvrščen ljubljanski tisk iz leta 1941-1942., ko je bila Ljubljana središče osvobodilnega gibanja. Takrat je v glavnem skoraj ves partizanski tisk izhajal v Ljubljani v tiskarnah »Podmornica«, »Tunel«, »Tiskarna Toneta Tomičiča« in drugih. Posebno je treba omeniti cinkografijo in dokumentno tehniko, ki je z najbolj preprostimi pripomočki izdelovala zabijavne listine, legitimacije, živilske nakaznice itd. Listine so zahtevale vedno več spretnosti v ponarjanju, ker je okupator kmalu izlel, da so mnoge listine ponarejene. Tako je hotel zavreti tiskanje legitimacij z vod-

nim tiskom. Toda tudi tu ni uspel. Dalje je razstavljena cela vrsta zigov, ki jih je bilo treba vedno znova ponarjati, ker so se spreminjali. V Ljubljani so imeli ilegalni delavci posebno spretno izdelane razne predmete, ki se vsak dan uporabljajo v hiši, tako n. pr. kangle za mleko z dvojno steno, gospodinjski valjar za skrivanje in prenašanje ilegalne literature. Fozne se je delo okrog našega centralnega tiska preneslo tja, koder je bilo v tistem času vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji. Iz Ljubljane se je preselilo po letu 1942. v Dolomite in pozneje v Rog.

V centralnih tiskarnah in tehnikah so tiskali in razmnoževali liste Slovenski poročevalce, Ljudsko pravico, Našo vojsko, Kmečki glas, Našo ženo, Mladino, Pionirja Pavliho, dalje politične brošure, pesmarice, razne priročnike, učbenike, obveznice posojila, denar, knjige, grafične mape Nika Pirnata, Franceta Miheliča in Doreta Klemenciča — Maja. Prikazano je delo tiskarn

in tehnik na Gorenjskem, Primorskem, Stajerskem in Koroškem. Vse te tiskarne in tehnike so razmnoževale centralna glasila in tiskala svoja pokrajinska, okrožna, okrajna in druga glasila, razne brošure, letake in plakate. Najbolj je bil razvit partizanski tisk na Primorskem, kjer je začel izhajati tudi prvi dnevnik mednarodnoosvobodilno borbo »Partizanski dnevnik«. Pomembno me-

Partizanska tiskarna »Triglav« na Gotenškem snežniku

sto zavzema tisk, ki je izhajal na Koroškem. Med drugim so tiskali v nemščini list »Die Einheit«, ki je bil organ delavske enotnosti za Koroško in mnoge druge brošure, ki so bile namenjene avstrijskemu prebivalstvu. Koroškim Slovincem pa je bila namenjena »Koroška v borbi«, »Slovenski tehnik« itd.

Vso pozornost naj obiskovalec posveti tudi vojaškemu tisku, ki

je bil namenjen usposabljanju vojaških kadrov. Tako je vojaška strokovna knjižnica poleg drugih brošur izdala 36 knjig strokovne vojaške knjižnice.

V vsej množini partizanskega tiska vidimo tisoče požrtvovalnih delavcev od stavcev, strojnikov, cinkografov, vlagalk do korektorjev in raznašalcev, ki so žrtvovali dneve in noči in mnogokrat tudi svoja življenja, da je partizanski tisk lahko uspeval. Pri tem nam ni treba niti govoriti o začetnih primitivnih sredstvih, do dneva, ko so partizanski ti-

skarji sami sestavljali in naredili različne stroje za tiskanje. Ko pregledujemo ves razstavljeni tisk, opazimo različne ilustracije, ki so jih ustvarili razni znani slikarji, pa tudi ilustracije samoukov.

Plastični zemljevidi na razstavi prikazujejo razvoj tehnik in tiskarn v letih 1941-1942, 1. 1945, od leta 1944-1945 in še posebej za Ljubljano od 1941-1945.

Razstava bo odprta še do 12. julija. Odprta je vsak dan od 9. do 12. in popoldne od 15. do 18. ure.

Drobne kulturne

Skupina pevcev narodnih pesmi radia Beograd je pripravila davi v London, od tod pa bo odpotovala v Langolen (Severni Wales), kjer bo nastopila na tradicionalnem mednarodnem festivalu narodnih pesmi in glasbe. Nastopile bodo skupine iz 20 evropskih držav.

Pevsko društvo »Matko Brajkac-Rašan« iz Pula je doslej že lepe uspehe. Širilo je hrvaške pesmi po mestih in vaseh Južne Istre, nastopilo ob uprizoritvi Gunduličeve »Dubravke« in priredilo nekaj koncertov, zdaj se pa pripravlja na nastop v Trstu.

Bitolsko Narodno gledališče je z »Fušicevo komedijo« »Zaljubljeni ostali« zaključilo letošnje sezono, v kateri je uprizorilo sedem premier s 143

predstavami, ki si jih je ogledalo okrog 3.000 ljudi. Nedavno so priredili dvanaesdnevno turnejo po Makedoniji.

Razstava slikarja Zornika

Od 7. do 18. julija razstavlja svoja novejša dela v Mali galeriji v Ljubljani akademski slikar prof. Klavdij Zornik. Klavdij Zornik se je rodil leta 1910 v Kopru, slikanja se je učil pri prof. Antonu Gvajcu. umetnostno akademijo pa je dovršil leta 1935 v Zagrebu pri prof. Ljubbi Babiću. Do sedaj je razstavljal v Mariboru in Ljubljani.

IZ NAŠIH KRAJEV

PREJ DNEVOM VSTAJE

Po starih partizanskih poteh...

Novo mesto, 6. julija
V petek popoldne je Okrajni odbor Zveze borcev razpravljaval med drugimi nalogami tudi o organizaciji letošnjih partizanskih patrolj. Že lani in predlansko so partizanski pohodi pred Dnevom vstaje pokazali, kako priljubljene so take vrste obiskov aktivistov, nekdanjih borcev in sodelavcev NOB v starih partizanskih krajih.

Nesti spomini oživljajo ob srečanju starih znancev, tovarištvu nepozabnih let narodnoosvobodilne vojne se obnavlja in utrjuje enotnost delovnih ljudi, mest in vasi.

Letos bodo nosili glavno odgovornost za priprave in potek partizanskih patrolj občinski odbori Zveze borcev NOV. Iz vseh strani okraja, iz vseh občin bodo šle v dnevi pred 22. julijem na pot patrolje, sestavljene iz vrst

nekdanjih borcev, rezervnih oficirjev, mladincev predvojaške vzgoje in drugih. Obšle bodo vse partizanske vasi in obiskale kar največ družin, ki so žrtvovala za osvoboditev vse, kar so imele. Patrolje se bodo poklonile samotnim grobovom, spomenikom in zgodovinskim krajem iz let NOV ter počastile spomin njih, ki so žrtvovali najdragocenejšo — svojo srčno kri — da živimo in ustvarjamo svobodni in neodvisni domovini.

V novomeškem okraju bo letos po predvidevanju okrajnega štaba partizanskih patrolj sedem smeri, po katerih bodo šle glavne patrolje. Iz Velikega Gabra bodo šli bivši partizani čez Trebnje in Mirno peč proti Novemu mestu. Iz

Divji prašiči delajo škodo

Na področju občine Praserje pri Ljubljani je mnogo divjih prašičev, ki so lani povzročili za 345.000 din po sodišču priznane škode. Tudi letos so povzročili za več sto tisoč dinarjev škode. Lanske škode kmetje še niso dobili povrnjene, pač pa je okraj obljubil, da jo bo poravnal ta mesec. Največ škode napravijo divji prašiči na krompirju in na travnikih, ki jih razrijejo. Lani je padlo v tem lovskem revirju blizu 20 divjih prašičev, letos pa 6. Lovska družina iz Rakitne šteje 30 članov, med njimi 25 Ljubljancev in 5 domačinov, vendar pa je lovcev vse premalo, da bi iztrebili to škodljivo divjad.

M. Z.

Tridesetletnica absolventov dvorazredne trgovske šole

V soboto so praznovali absolventi letnika 1922-23 Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani tridesetletnico. Proslava je potekala v zelo prijetnem razpoloženju. S svojo nazočnostjo sta jo počastila od profesorstva zbor direktor Gogala s soprogo in prof. Modic. Trideset let je minilo, odkar so zapustili šolske klopi. Med tem so se le redkokdaj videli ali pa sploh ne. zato ni čuda, da je bilo videti začuden in nevrne obraz, ko so se morali ponovno medsebojno spoznavati in predstavljati. V razgovoru so pomenili izvirne vzroke, da bi ustanovili svoje društvo. Tako so sošolci po dolgih tridesetih letih obnovili stike in se razšli z zagotovilo, da jih je treba v bodoče še poglabljati s pogostejšimi sestanki.

Od vsepovsod

V Slov. Konjicah se že pripravljajo na proslavo Dneva vstaje 22. julija. Vse priprave vodi občinski odbor ZB NOV. Z ozirom na to, da je na področju občine več znanih krajev iz NOB, bodo letos konjiški borci praznovali naš praznik v Strančicah. V tej vasi in bližini okolice je bilo v zadnjih letih okupacije več borh, ki so jih v glavnem vodile enote slavne 14. divizije. Lepo število borcev in talcev iz teh vasi je darovalo življenja za osvoboditev našega naroda. Na tem področju je tudi pokopanih 100 talcev, ki so bili na Frankolovelju 1. 1945, obesheni za ubitega Nemca Dorfmaijstra. Vse to počenja mnogo pretrpeti v času okupacije in da so vedno bili pripravljani dati vse za naše boro. Zato se bodo razen njih gotovo udeležili slavja tudi vsaj tisti borci, ki so se borili v teh krajih. Skupaj bodo obudili spomine na težke, a slavne dni naše borbe. Bazen Konjčanov pa bodo v Strančice prišli praznovati še borci iz sosednjih žrcev, Vitanja in Frankolovega.

V železniškem domu na Kisovcu so v soboto zvečer ob udeležbi številnih gostov imeli priprano domačo slavnost. Končali so namreč elektrificirano napeljava in prizgali luč, tako so prehiteli napoved v nedeljski notici za čela dva tedna. Delavci so z veseljem in hvaležnostjo sprejeli napoved. Na čelu so ustrojili zaslon, na katerem so prikazovali in postavljali drogov, monterji pa so živo pritrtili kar v dveh dneh. Požrtvovalni železničarji

zaslužijo vse priznanje za skrb, da nudijo članom svojega sindikata vsu udobnost pri oddihu pod Kamniškimi planinami.

Logar revirja »Debeli vrh nad Tano goru je v svojem rednem obhodu 2. julija nenadoma zapazil pri goškem studentu dva sumljiva moška. Zaradi tega je hotel ugotoviti, kaj delata in od kod sta prišla. Ko ju je začel spraševati, sta hotela pobežati. Valje opreznosti je eden pobežnil, drugi pa se mu je uprl. V bližini so delavci popravljali cesto Tanača gora-Stari trg ob Kolpi; ko so zaslišali vpitje, so prišli pogledat in takoj logarju pomagali. Sumljivega moškega so predali varnostnim organom. Moški je iz Hrvaške in ima na vesti več protizakonnih dejanj. To je primer, kako ljudje pomagajo varnostnim organom.

Večja skupina delavcev podjetja »Ujanjski remont« v Slov. Konjicah je šla na strokovni izlet na Jesenice in v Litostroj. V obeh tovarnah so si ogledali proces dela. stroje in njihovo mehanizacijo. Spotoma so obiskali tudi Bled. Na podoben izlet pojdejo še letos konjiški usnarji. Predvidevajo, da si bodo ogledali tovarno usnjo in čevljev, kar jim bo nedvomno koristilo pri njihovem delu.

Po zadnjem ljudskem štetju ima občina Rogaska Slatina 7013 prebivalcev. V letošnjem prvem polletju je umrlo 38 oseb, rodilo se je 69 otrok, poročilo pa 17 parov.

Ponoči naj bodo taki lokali zaprti

V nedeljski številki Ljudske pravice-Borbe z dne 28. VI. letos se je V. V. v članku »Radi bi spali, pa ne moremo« pritoževal zoper razgrajanje in kaljenje nočnega mira okrog gostilne »Dolenjca« (prej Česnovar) na Dolenjski cesti ob Karlovcem moštu. S pisemci, ki zahtevajo naj se takoj nemotnemu stanju napravi še enkrat popolna, do popolnoma strinjamo. Z željo, da bodo pristojni organi res že kmalu kaj ukrenili, kar bo privedlo do tega, da konoa Ljubljane pri-nese mir, hočemo problem osvetiliti še z ene strani.

Za javni red in mir so dolžni skrbeti pripadniki Ljudske milice. Leti svoje dolžnosti tudi dokaj zadostno opravljajo, posebno šč, če upoštevamo, da so v Ljubljani gostinskih lokalov in ponočnih razgrajanj veliki. Tudi pri gostilni »Dolenjca« so storili že zelo veliko, vendar vse zaman. Kar poglejmo nekaj številki. Samo od januarja do junija letos so prijavi-li sodniku za prekrške ali pa upravi za notranje zadeve 63 oseb, ki so v gostilni ali njeni neposredni bližini kalile nočni mir z vpitjem in razgrajanjem, pretepanjem itd. Zanimivo je, da se razgrajalci zbirajo pri »Dolenjcu« iz vseh možgih kon-

cev Ljubljane. Tako so bile kaznovane osebe za razgrajanje pri »Dolenjcu« iz Trnovske pristana, Ciril-Methodove ulice. Spodnje Hrušice, Kozari, Poljanjskega nasipa, Hirske, Zaloške in Čelovške ceste itd. Rezen-tele so pripadniki LM kaznovali z občutnimi denarnimi globami v neposredni bližini gostilne 52 oseb, ki so se pri »Dolenjcu« napile in pri vračanju domov razgrajale. K temu številu je treba pristeti še okrog 40 oseb, ki so bile prav tako kaznovane na mestu razgrajanja, vendar ne v neposredni bližini Dolenjca, kjer so se napile.

Toda ljudi to naštevaje bi bilo še enostransko. Pripadniki LM imajo namreč v bližini »Dolenjca« še gostilno »Amerikanev«, ki prav nič ne zaostaja za prvo. V zadnjih meseci so pripadniki LM prijavili zaradi kaljenja nočnega mira, pretepanja, nemoralnega vedenja in podobnih prekrškov v gostilni »Amerikanev« ali v neposredni bližini 32 oseb.

Mirne se bodo podali bivši borci in aktivisti čez Dehenc na Trebelno, kamor bodo prišle tudi patrolje iz Sentrupertje in Mokronoga, iz Trebelnega pa bodo zavile v skupni patrolji čez Kartaljevo pod Hmeljnikom v Novo mesto. Skočjanski predel bo dal borce in aktiviste za patroljo, ki bo obšla kraje v Smarjeti in občini Trška gora.

Sentjernežčani bodo obiskali grobove Cankarjevcev na Javorovici, od tam pa bodo šli skozi Orehovo na Gurgorje, Gabrje, Brusnice in Smolenjo vas proti okrajnemu mestu. Z Igljena pod Gorjanci bo šla na pot podgorjanska patrolja. Zavila bo skozi Dolž, Stopiče na Težko vodo, kjer se ji pridružijo Podgrajčani, vsi pa bodo nato skozi Gotno vsi prišli 22. julija zjutraj v Kandijo. Z Laz pri Uršnih selih in z Baze 20 na Rogu bo šla na pot štafeta topliške doline, iz Hinj, Zagradca, Zužemberka in Dvora pa bodo krenili v patroljo borci in aktivisti suhokranjskega pre-

delu. Očez Brezovo Reber bo prišla patrolja Dobrničanov, ki bo še prej z Dvorjani obiskala slavno Frato.

Tem, glavnim patroljam, pa se bodo pridružile številne občinske patrolje stranskih krajev. Po starih partizanskih poteh bodo od 20. do 22. julija odmevale borbene in narodne pesmi. Kakor pred leti bodo ljudje z veselimi srci pozdravljali može in fante v starih partizanskih oblekah in jih vabili v hiše.

Deveto leto teče, odkar je utihnilo orožje v borbah za osvoboditev domovine. Partizanski pohodi bodo tudi letos znova potrdili, da nismo in ne bomo pozabili, s kakšno dragoceniimi žrtvami smo si priborili svobodno domovino. Zato se jih že zdaj veselijo povsod, kjer žive zavedni ljudje. 22. julija zjutraj ob osmih pa se bodo vse patrolje okraja zbrale v Novem mestu, kjer bo slovesno odprta Savinškovega Talca in osrednja okrajna proslava Dneva vstaje.

TRINŠTIRIDESET MILIJONOV DODATNEGA PRORAČUNA V CELJSKEM OKRAJU

Na IV. skupnem zasedanju odborikov Okrajnega ljudskega odbora in zbora proizvajalcev Celje-okolica so med drugim sprejeli tudi več odlokov. Razpravljali so o predlogih za 10-letni perspektivni načrt kmetijstva v okraju, o rebalansu investicijskega plana in o dodatnem proračunu za celjski okraj. Zvišanje okrajnega proračuna za 43.212.000 dinarjev je bilo mogoče zato, ker so s 60 odstotnim odvajanjem

V Kamniku pridno delajo

Podjetje »Kamnik« gradi na Grabnu pošto dve dvanadstropni stanovanjski hiši, ki morata biti po pogodbi še pred zimo gotovi. Zdj grade drugo nadstropje in upati je, da bosta obe hiši že ta mesec pod streho.

Na Glavnem trgu končujejo obnovu sodišča in stanovanjske hiše, v katero bodo vselili zobno ambulanto.

Tovarna usnja pa je začela graditi nove moderne ložilnice. Zdj so bile ložilnice odprte. Pa tudi vodo so morali ogrevati. Nove ložilnice bodo v posebnem tovarniškem objektu, vode ne bo treba nič več ogrevati in zato bodo stroški proizvodnje znatno manjši. Zaradi razširitve tovarne je predmetje Novi trg zgubilo zvezo s Sutno, ker je ulica vključena v novo tovarniško poslopje. Podrli so tudi stanovanjsko hišo št. 76, prav tako usoda pa čaka sosednjo hišo in tvornico sodavice. Tako bo del Sutne precej spremenil svoje lice.

D. K.

davka na višek plačnega fonda in 50 odstotnim odvajanjem krajevnih taks, povečala denarna sredstva pri Okrajnem ljudskem odboru. Omenjeni znesek dodatnega proračuna bodo porabili za finansiranje v gospodarstvu, zdravstvu in za potrebe komunale dejavnosti.

Odobreno je bilo tudi znižanje stopnje akumulacije šempeterski Tekstilni tovarni s 1760 na 1401 odstotkov, medtem ko so »Juteks« v Zalcu zvišali stopnjo akumulacije s 460 na 600 odstotkov. V tej tovarni so začeli izdelovati v zadnjem času razen jutinih izdelkov še bombažne tkanine.

F. K.

ČUDNA TRGOVSKA KONKURENCA

Začela se je sezona odkupa borovnic za domači in tujanski trg. Kakor vsa leta je tudi letos Trgovsko podjetje »Povrtina-sadje« iz Celja pravočasno organiziralo na svojem področju solidno odkupno mrežo. Sklenili so odkupne pogodbe s kmetijskimi združenji in jim dostavili potrebno embalažo. Vse je kazalo, da bo letos potekal odkup borovnic v največjem redu. Nedavni dogodki na terenu pa so ovrgli vsa lepa pričakovanja.

Lani je celjsko Trgovsko podjetje »Povrtina-sadje« izvažalo borovnice prek Trgovskega podjetja »Slovenija-sadje« v Ljubljani, medtem ko je letos odklonilo sklenitev pogodbe s tem Trgovskim podjetjem. V Celju pravijo, da so jih izučile lanskoletne izkušnje z ljubljanskim podjetjem. »Slovenija-sadje« še vedno dolguje pripadajoči del denar, katere je celjsko Trgovsko podjetje »Povrtina-sadje« ostalo dolžno kmetijskim združenjem — dobaviteljem borovnic. Zaradi tega je Trgovsko podjetje »Povrtina-sadje« letos sklenilo dobavno pogodbo s Trgovskim podjetjem »Rastlina« v Gorici. Leto je dnalo zagotovilo, ki jamči, da bo dobavitelj dobil pripadajoči del ustvarjenih denarjev, kar pa Trgovskemu podjetju »Slovenija-sadje« ne gre v račun. Da je tako, vidimo na naslednjem primeru.

NESREČE

STRELA GA JE UBIJA. OB NJEM SEDELA ŽENA PA JE OSTALA NEPOŠKODOVANA

Pred dnevi se je peljal delavec Jože Polajzar iz Trnca pri Ptujju z vozom proti domu. Na poti ga je dohitela nevihta. Na ravnom polju udarila streha, tako da je bil na mestu mrtev. Ob njem je sedela na vozu še nek žena, ki pa je ostala po čudnem naključju nepoškodovana.

DVE NESREČI NA SENTILJSKI CESTI

Maribor, 6. julija. Večeraj popoldne je podl tovrni avto (Bih) na Sentiljski cesti kolestarja M. H. Kolesar je pri padcu dobil pretesno mozganov in druge številne rane. Do nesreče je prišlo, ker je tovrni avto vozil nazaj, in ni dovolj pazil na ostali promet.

Na šesti cesti se je motorist K. A. zaletil v osebni avto, ki je privozil z dvorišča veterinarske ambulante. Osebnim avtomobilom je bil precej poškodovan. Kriva sta motorist in sofer osebnega avtomobila, ker sta prehitro vozila oziroma nista upoštevala prednosti.

Upokojenec Frane Kavčič iz Trčiča je padel z voza in si zlomil desno roko.

S češnje je padla gospodinja Helena Štibernik, Mivka 17. Zlomila si je hrbtenico in poškodovala desno nogo.

Pri podrivanju smrek se je poškodoval gozdni delavec Florijan Galzer, Zelezniki. Ima odprt zlom leve noge in številne rane.

Z lpe je padel in si zlomil desno roko sin upokojenca Jože Golja, Litijska 5.

Kmeta Matevija Šifrarja iz Sp. Biteja 9 je udaril konj in mu poškodoval levo nogo.

Mlin na Krkli

Več pozornosti škofjeloški knjižnici

Stara navada je, da se o najboljšem delavcu najmanj govori. Na prosvetnem področju je tako s knjižnicami. Vsakdo sicer priznava, da so knjižnice osnovne izobrazbenja in da zanjo na tem področju izmed vseh panog kulturno-prosvetnega dela najbolje uspehe, toda — o njih zelo malo govore. Nekaj več besed okrog knjižnice je padlo zadnji čas v razpravi o zakonu za ljudske knjižnice. Zato je prav, da tudi o škofjeloški knjižnici rečemo eno ali dve besedi.

Pregled poslovanja loške knjižnice nam za leto 1952 kaže takole sliko. Vpisanih knjig je bilo ob koncu leta 4582, izmed tega so jih med letom nabavili 561. Število vpisanih članov se je povečalo za 157 in doseglo številko 1144. Z drugimi besedami povedano, se je knjižni fond vsak mesec povečal za 46 knjig (nekaj z nakupom, večji del pa z darovi) in da je vsak peti prebivalec škofjeloške mestne občine vpisan v imenik izposojevalcev. Knjižnico je obiskalo 6625 ljudi in če postavimo, da je od skupnega števila vpisanih članov približno 400 rednih bralcev, je vsakdo izmed njih šestnajstkrat menjal knjige.

Zanimivo je pogled v socialni sestav obiskovalcev: delavcev 2340, kmetov 140, nametščencev 1420, šolske mladine 2688 in ostalih 37. Po starosti odtehtajo za malekoto odrasli mladino (3486 proti 3139), po spolu pa je več žensk kot moških (3802 proti 2823). Toda resnično število vseh bralcev je še dosti višje, saj preberejo knjige, ki si jih nekedo izposodi, vsaj še trije nevrniti družinski člani in znance. Po takem računu je bralo knjige iz škofjeloške ljudske knjižnice približno 20.000 ljudi.

V letu 1952 so si obiskovalci izposodili 16.918 del in sicer: 130 političnih, 465 poučnih, 11.879 leposlovnih, 3812 mladinskih in 634 nemških in srbohrvaških. Številke nam kažejo, da je bila celotna knjižna zaloga izposojala 3-krat. Najbolj množični obisk izka-

zujejo zimski meseci od decembra do marca in je bil najvišji dnevi povprečni obisk dosežen februarja s 37 obiskovalci. Najmanjši obisk pa je bil z meseci od maja do julija z najnižjim dnevnim povprečjem 33 ljudi. Če vzamemo povprečje za vse leto, obišče knjižnico dnevno 35 izposojevalcev. Zelo zadovoljiv pa je končni rezultat, ki se kaže iz vseh navedenih statističnih podatkov: v kolektarskem letu 1952 je ljudska knjižnica vsakega prebivalca MLO Skofja Loka postregla 5,2-krat, na vsakega posameznika pa oddala 8,2 prečitanih knjig!

Tako je normalno stanje škofjeloške ljudske knjižnice, ki dokazuje v primerjavi s starejšimi podatki njena nezaudrni napredek. Takšnega dela uspeh je lahko vsakdo od srca vesel. Da pa je slika popolna, je treba omeniti še neustaljeno poštrevnost, ki je knjižničarja Matjeja Trešeta in njegovih sodelavcev Staneta Široka, Janka Bernika in drugih.

Knjižnica pa ima tudi slabo plat. To je vrščni in vse bolj grozeči materialni problem. Ni denarja za normalni nakup knjig, kaj šele za njihovo popravilo. Tisto malo, kolikor vrže izposojalci in administrativne stroške, niti pomisliti pa ni mogoče na vsaj skromnem honorar poštrevovalnim knjižničarjem, saj ob svojem prostem času opravljajo delo, ki po svojem obsegu zahteva več človeškega. Znesek, ki ga je doslej občina odobrila knjižnici, je sicer dobrodošel, toda premajhen. Skrajna nujnost je, da se z zakonom uredi tudi ta del knjižničarske problematike, saj knjižnice s svojim delom jasno dokazujejo, da jim mora ljudska oblast posvetiti večjo pozornost. Niso dovolj samo prazne lepe besede, čas je, da se tudi tukaj že enkrat pridemo do dejanih stvari.

—Br-B.

Pustolovska nagnjenja so ga privedla v kriminal

Nagnjenje k pustolovščinam je vedno nevarno. Posebno mlade ljudi pustolovsko nagnjenje navadno spele na krivna pota. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi z Romanom Veinmüllerjem iz Maribora, Metelkova ulica 7.

Veinmüller je še star znanec kriminalnih organov. Prav za novo leto letos je prišel iz zapora, kjer je odslužil zaporno kazen. Pustolovska žilica pa mu ni dala miru. Za nekaj tednov zatem se je seznanil z nakararico Agico Strašček. Začel ji je dvoriti in da bi imel pri tem več uspeha, se je izdal za varnostnega organa. Strašček je bilo to znanstvo kar všeč. Ker je bil prirojen uviden kazenski postopek zaradi manjše tatvine, je upala, da ji bo to znanstvo pri odmerjanju kazni še kdaj koristilo.

Pozneje je zvedela, da jo je Veinmüller nalogal Razočarana ga je zapustila. Veinmüller pa se ni dal kar tako odpraviti. Začel je Straščeku iskati in končno je nekatere staki ngen novi naslov. Medtem se je Strašček namreč preselila k svoji sestri na Partizansko cesto 14, da bi tako zabrisala pot za seboj. Ko je Veinmüller staknil njen novi naslov, se je oglasil pri njeni sestri. Tudi njej se je predstavil za organa UV, češ da zasleduje Straščkovo zaradi kaznivnega dejanja. Sestra Straščkove je pravednancu naselila. Lepo za je gostila. V ugodnem trenutku ji je Veinmüller naročil, naj stopi v drugo sobo, medtem pa je še sam izbral več koristnih predmetov, ki so romali v njegovo žepo. Razen tega ji je dal v podpis zapisnik, v katerem je navedel seznam predmetov, ki jih je »zaplenil«.

V Ljutomeru so se resno lotili podiranja starih hiš, hlevov in drugih zgradb, ki samo kvarijo lice mesta. Med drugim so podrli tudi bivšo Senačarjevo trgovino, hlev na cesti proti postajališču in še druge nepotrebne zgradbe. Razen tega kopljejo tudi odtokni kanal v Prešernovi ulici.

Občinski odbor SZDL v Konjicah pripravlja večjo tombolo. Z tombolskim dobikom namerava kupiti novo kino aparaturo, ki jo bodo postavili v novoizgrajenem domu. Sedanja, ki je namenjena v mladinski dom, je že zastarala, zato ni primerna za sodobno urejeno dvorano. L. V.

Nevaren vlomilec pod ključem

Pred dnevi so varnostni organi v Ptujju prijeli Ivana Korparja, pekovskega pomočnika, brez stalnega bivališča. Ko so mu izpraznili vest, so videli, da je prišel pravici v roke nevaren vlomilec, ki je »ujveljavil« svoje vlomilске sposobnosti v okraju Maribor-okolica. Ptuj in celo je Prekmurju. Tako se je 19. aprila v Ptujju potikal okoli Reke na Pohorju. Ko je videl, da pri kmetu Ivanu Rojku ni nikogar doma, je izkoristil prilikost in s sekuro razbil vrata in vdril v stanovanje. Predvsem se je založil z obleko in perilom, tako da je bil Rojko oškodovan za več deset tisoč dinarjev.

Dne 5. junija je na podoben način obiskal stanovanje Ivana Kostja v Čugetineh. Tudi tu se je polastil obleke in drugih predmetov, ki so mu prišli pod roko.

Korpar pa ima na vesti še več vlomov v mariborski okolici.

Hitro je prišel pravici v roke

Pred dnevi je Novo mesto precej razburil predrzen vlom. Ponoči ob 3. na 4. julija je namreč nekdo vlomil v slaščitarno Bajranovič na glavnem trgu št. 13. Vlomilec je odtrgal železno mrežo na dvorčnem oknu in se skozi odprto spalnico v delavnico. Z dietom je vdril v miznico, v kateri je bilo okoli 100.000 din gotovine. Kriminalni organi so bili kmalu storičlu na sledi. Z naslednjega dne so arhitarali Baldrijana Osmančiča, pri katerem so našli tudi ukradenih 62.000 dinarjev. Ostaneh je vlomilec »gentleman« pustil v predratu. Vlomilec je dejanje priznal in bo seveda moral kmalu zagovarjati pred sodiščem Morda ga bo kazen le opomnila, kot pa si v nepoštenosti podirati življenje.

Martin Štempihar iz Sv. Jakoba ob Savi s svojimi otroki prav vsak dan pregleda krompirjev nasad

DNEVNE NOVICE

Obveščamo, da podjetje »Telemunikacije«, industrijsko podjetje za elektrovezje, Ljubljana-Pržani, v času od 13. do vključno 26. julija z vsemi svojimi obrati ne bo poslovalo zaradi kolektivnega dopusta.

Zavod za socialno zavarovanje v Celju opozarja vse državljanke, da posluje za nevaljane stranke vsak dan,

razen ob sredah in sobotah, in to le od 8. do 12. ure. Izven teh ur nevaljanih strank pod nobenim pogojem ne bomo sprejemali, ker trpi sicer delo zavoda in so pravice zavarovancev lahko ogrožene. Upoštevajte to objavo, ker ne bomo delali nobenih izjem.
Dr. Miroslav Hribar ob 20. avgusta ne ordinira.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Stanje dne 7. julija: Klin visokega zračnega pritiska, ki sega od Atlantika preko srednje Evrope do Ukrajine, povzroča lepo vreme tudi pri nas. — Danes je v Jugoslaviji pretežno oblačno vreme s padavinami v Bosni in Srbiji. — V Sloveniji je danes delno oblačno vreme z jutranjo meglo. — Temperatura morja v Kopru je bila 21°. — V Ljubljani je ob 7. uri znašal zračni pritisk 736,8 mm, temperatura zraka 17°, minimalna temperatura 15,9°, relativna vlaga 99%. Napoved za sredo, 8. julija: Po jutranji megli pretežno lepo vreme z delno oblačnostjo. Popoldne manjše krajevne plohe. Temperatura ponoči od 15°, podnevi do 23°.

ostane neizpremenjena. Popoldanski program teče od 1. julija dalje od 12.00 do 15.30, ko dve uri in pol počivamo in z večernim programom pričnemo ob 18.00. V nedeljo pa nas lahko poslušate kot doslej nepretrgano od 6. do 23. ure. Odpadejo poročila ob 17.00, šolske ure, jezikovni pogovori in tečajji.

Opoldanski spored bo v pretežni večini lankoten v besedi in glasbi. Slišali boste tudi več domače narodne, zabavne in operetne glasbe. Nekaterim težjim opusom iz kamorne in simfonične glasbe smo pa dali dopust! Opoldanski program smo osvežili s številnimi drobnimi zanimivostmi, aktualijami iz šaha, športa, taborjenj, kolonij, mode, gospodinjstva itd. itd.

V večernem programu dominira naš aktualni dnevnik, okrog njega pa se vrte same znane oddaje od zdravstvenih nasvetov do radijske igre. Novost bo športni tednik, kjer boste v 30 minutah zvedeli prav vse rezultate, dogodke in mišljenja o posameznih srečanjih športne poletne dejavnosti.

Pa še nečesa prosimo naše poslušalce! Ko bo naš človek z beležnico potkal na vaša vrata, mu ne odrecite prijazne besede. Tako bomo podrobneje zvedeli za vaše mišljenje o našem programu, vi pa kaj več o našem delu in pripravah za novo sezono.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Sreda, 8. julija: Lekarna »Tabore«, Trg armade 3.

KINO
PARTIZAN: Angleški film »Trio«. UDARNIK: Amer. barvni film »Konec sveta«. STUDENCI: Italijanski film »Jutri bo prepozno«. POBREZJE: Ameriški film »Gentleman Jim«.

GLEDALISCE
Sreda, 8. julija: Zaprtlo.

RADIO MARIBOR
12.00-15.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 15.30-17.10 Kulturni pregled — 17.10-17.20 Igra čelist Bogomil Cehovin, pri klavirju dr. R. Klasič — 17.30-17.40 Poslušajte domača poročila — 17.40-18.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglasi — 18.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

DANES IN JUTRI

GLEDALISČA

OPERA
Festivalne predstave
Sreda, 8. julija ob 20.30: Verdi: »Rigoletto«. Gostovanje Vl. Ruždjaka. Predstava na vrtu Doma JLA, Miklošičeva cesta. Izven. (Vstopnice v prodaji pri operni blagajni in eno uro pred pričetkom predstave pri vstopu na vrt.)
Četrtek, 9. julija ob 20.30: Gounod: »Faust«. Gostovanje Tomislava Neralića. Predstava na vrtu Doma JLA, Miklošičeva cesta. Izven. (Vstopnice v prodaji pri operni blagajni in eno uro pred pričetkom predstave pri vstopu na vrt.)
Otroci, ki sodelujejo pri haletni predstavi »Vrag na vasi«, imajo vajo v četrtek, 9. t. m. ob 18. uri v Operi.

CELJE »DOM«: Ameriški film »Winchester 73«. BLED: Jugoslovanski film »Vsi na morje«. KAMNIK: Nemški film »Glas drugega«. ZADOBROVA: Ameriški film »Brez milosti«. VEVEČE: Jugoslovanski film »Vsi na morje«. DOMŽALE: Avstrijski film »Dvorni svetnik Geiger«. RADOVLJICA: Mehški film »En dan življenja«. JESENICE »RADIO«: Italijanski film »Srees«. JESENICE LETNI »SVOBODA«: Italijanski film »Srees«. JESENICE »PLAYZ«: Ameriški film »Ne pojmi žalostnih pesmi«.

RADIO

Dnevni spored za sredo, dne 8. julija
Poročila ob 5.30, 6.30, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00.

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — vmes ob 5.10 Jutranja telovadba
6.00 Jutranja telovadba — 7.00-7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.45 Zabavna glasba, objave — 13.00 Z obiskov pri pionirjih
13.15 Mladi izvajalci pred mikrofonom
13.50 Kulturni pregled — Slavko Rupel: Obisk v škofoškem muzeju — 14.00 Lepe melodije — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Benjamin Britten: Preprosta simfonija — 15.10-15.30 Zabavna glasba, vmes objave — 15.00 Slovenske zborovske in solistične skladbe — 16.30 Zunanjepolitični teleton — 18.40 Iz ustvarjanja mladih slovenskih skladateljev — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Igrata orkestra George Melachrino in Wal Berg — 20.30 Radijska igra — Miroslav Križevac: Trije domobranci (ob 60-letnici Miroslava Križevca) — 21.30 Orkestralne koračnice — 22.15 Za ples in razvedrilo — 22.35 Igra Feri Souvan s svojim plesnim kvintetom, poje Vida Lavrenčič — 22.55-23.00 Lahko noč! — 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Radio Ljubljana v dnevih vročine in letnega oddiha

Ze v nedeljo smo v pogovorih s poslušalci obvestili javnost na spremembo programa ljubljanske radijske postaje. Ker sodimo, da morda le niso vsi ujeti ta pogovor, se poslužujemo še pisane besede.
Jutranja oddaja od 5.00 do 7.30

Poziv vsem borcem enot IX. korpusa

V okviru pripravljalnega odbora za proslavo desete obletnice osvoboditve Primorske in ustanovitve IX. korpusa NOV in POS je ustanovljen še poseben štab za pripravo in organizacijo zbora enot IX. korpusa. Za organizacijo zbora brigad je potrebno, da vsak okrajni odbor za proslavo osvoboditve Primorske formira takoj delovni štab, ki bo odgovoren za celotno organizacijo in zbor posameznih brigad. Priprave za zbor brigad bodo v okrajih:

VII. SNOUB Franceta Prežerna v okraju Kranj, XVI. SNOUB Jaanka Premrla-Vojka v Tolminu, III. SNOUB Ivana Gradnika, XVII. SNOUB Simona Gregorčiča in II. VDV (vključno enote VOS) v Gorici, XIX. SNOUB Srečka Kosoveca in XVIII. SNOUB Bazoviška v Sežani, vse prekomorske brigade v Postojni, XX. tržaška SNOUB v Kopru. Zato naj se vsi borci naštetih enot takoj prijavijo pri okrajnih odborih Zveze borcev, kjer bodo formirane njihove brigade.

Vsi borci ostalih enot (odredov, komand, mest, karavil, mnerskih vodov, specialnih enot pri štabu IX. korpusa itd.) ki so se borili v sestavi IX. korpusa, naj se prijavijo v okrajih, v katere spadajo, oziroma v enoto, v katere sestavi želijo biti na proslavi.

Podrobnejša navodila bodo izdala pripravljalni odbor že navedenih okrajev.

Štab za pripravo in organizacijo zbora enot IX. korpusa ima svoj sedež na okrajnem odboru Zveze borcev v Gorici.

Pripravljalni odbor

Vsem sodelavcem

Vse naše sodelavce prosimo, da dvignejo honorar dva dni po objavi člankov v tajništvu uredništva »Ljudske pravice - Borbe«, Kopitarjeva 6/III. Tistim, ki honorarja ne bodo osebno dvignili, bomo poslali honorar po pošti v začetku meseca za pretekli mesec.

STROJEPISKA

prevrstna, z znanjem stenografije in

PREVAJALEC

iz srbohrvaščine — dobita takoj službo

Interesenti naj se javijo v uredništvu »LJUDSKE PRAVICE-BORBE«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/III, vsak dan od 15. do 16. ure

Dobavljamo takoj

TRANSFORMATORJE

30,50 in 100 kVA 10.000/400/231 W ali 6/0,4 in 3/0,4 kW.

DINAMO — BEOGRAD, Radnička 9
Telefon 55-102

Kmetovalci!

Zagotovite si pravočasno TRAKTORJE »ANSALDO«
INDUSTRIJA MOTORA - RAKOVICA

za globoko oranje.

2385

VOJNA POŠTA ŠTEV. 7250-27

ZAGREB

sprejme

- 15 gradbenih inženirjev ali tehnikov za nadzorovanje
- 2 arhitekta za projektiranje
- 2 projektanta za zunanje vodovode in kanalizacijo
- 1 projektanta za ceste
- 2 projektanta inženirja za bencinske napeljave

Plača po uredbi z dodatkom za službovanje v JLA in dodatkom za strokovnost. Za nadzorno službo, kolikor je stalna, pripada terenski dodatek po uredbi.

Nadzorna služba je potrebna za Zagreb in Ljubljano, kakor tudi za ozemlje LR Hrvatske in LR Slovenije. Prošnje z dokumenti in življenjepisom pošljite Vojni pošti št. 7250-27 Zagreb, Stančićeva ulica 4/II (po možnosti osebno) ali Vojno gradbenemu odseku Ljubljana. Potrebna je praksa več ko pet let. Upokojenci so izključeni. Odločba o sprejemu v službo bo izdana v teku enega meseca po dostavi vseh potrebnih dokumentov.

Iz pisarne Vojne pošte 7250-27 ZAGREB

'Svila' MARIBOR

NA MARIBORSKEM TEDNU

RAZSTAVLJAMO
MODNE TKANINE
IZ UMETNE SVILE
V NAŠI PRIZNANI
KAKOVOSTI

Prosimo, oglejte si izložbo in obiščite nas v našem skladišču

»Predilnica Sitija«

V LITJI

priporoca svoje kvalitete izdelke

poslovalnica Maribor
telefon: uprava 22-37, trgovina 29-85

Oglejte si našo razstavo
raznega pohištva na razstavnem prostoru

»Mariborskega tedna«

kot v prodajalni »Ulica 10. oktobra«

PHILIPPS OPPENHEIM 33

VELIKA PREVARA

»Pravijo,« je dejala gospa Worcester, »da pride danes Stefanija.«
Dominey je prikimal z glavo in za hip je kazalo, da pazljivo opazuje polet goloba, ki ga je jezil, ker je letel predaleč.
»Pride za nekaj dni,« je pritrdil. »Bojim se, da se bo tu zelo dolgočasila.«
»Kdaj pa sta postala tako dobra prijateljca?« ga je vprašala radovedno.
»Prvikrat sva se srečala,« je odgovoril Dominey, »v restavraciji hotela Carltona, nekaj dni po moji vrnitvi v Anglijo. Zamenjala me je z nekom drugim in ločila sva se z običajnim opravičevanjem. Potem sem se seznanil z njo istega večera na nemškem veleposlanstvu. Ona je sorodnica Ternilhofovih. Od takrat sva se v tem kratkem času, kolikor sem se mudil v mestu, večkrat srečala.«
»Da,« je zamrmrala gospa Worcester zamišljeno. »To je še eno izmed tistih malih presenečenj, ki ste nam jih priredili. Kako to, za božjo voljo, da ste iznenada postali tako dober prijatelj nemškega veleposlanika?«
Dominey se je potrpežljivo nasmehnil.
»Ne vem,« je odgovoril, »kaj naj bi bilo v tem tako nenavadnega? Gospod Seaman, moj družabnik v več poslih v rudnikih, me je odvedel k Ternilhofovim na obisk. Veleposlanik je zelo

zainteresiran na Vzhodni Afriki, in sicer politično in kot ljubitelj športa. Naše pripovedovanje ga je menda zanimalo in to je naju nekako zblížalo, kar mi nikakor ni neprijetno. Priznam, da Ternilhofa zelo spoštujem in da mi je zelo všeč.«
»Tudi meni,« je pritrdila Carolina. »Zdi se mi, da je zelo ljubezniv. Henry misli, da je ali tepec ali pa lopov.«
»Henry je zaslepljen s predsodki,« je menil Dominey že nekoliko jezen. »Nemca si ne more misliti drugače kakor v podobi črnega hudiča.«
»Ne jezite se,« je rekla Carolina in se s prsti dotaknila njegovega rokava. »Meni je Ternilhof všeč. On je edini Nemec, kar jih poznam, v katerem človek nagnosko čuti gentlemana... Zakaj se zdaj smeje?«
Dominey je obrnil proti njej popolnoma resen obraz.
»Saj se nisem smejal.«
»Videla sem, da ste se smejali.«
»Ne, v glavo mi je šinila samo neka čudna misel. Precej vztrajni ste, Carolina.«

»Navadno imam prav, če sem vztrajna,« je rekla. »Toda vrniva se k Stefaniji.«
»Dobro. Pa se vrniva.«
»Ali veste, s kom vas je zamenjala v hotelu Carltonu?«
»Povejte mi,« je odgovoril in se ognil vprašanju.
»Zdelo se ji je, da ste baron Leopold von Ragastein,« je nadaljevala Carolina suho. »Von Ragastein je bil na Madžarskem njen ljubček. Imel je dvoboj z njenim možem in ga je ubil. Cesar je bil divji in izgnal ga je v Vzhodno Afriko.«
Dominey je vzel svojo puško in jo izročil Middletonu. Gornjači so bili prišli iz gozda.
»Da, zdaj se spominjam,« je rekel. »Ogovorila me je z Leopoldom.«
»Jaz pa vendarle ne uvidim, čemu je bilo potrebno, da ste jo povabili sem,« je pripomnila Carolina Worcester zlovoljno. »Lahko bi vas spet... imenovala Leopold!«
»Če bi to storila, se napravim gluhega,« je obljubil Dominey. »Toda govoriiva resno. Stefanija je nečakinja gospe Ternilhofove, in zelo dobro se razumeta. Veleposlanikova žena sovraži love, in misli sem, da bosta med lovom zabavali druga drugo.«
»Neumnost! Stefanija bo ves čas pri vas. Zato je tudi prišla.«
»Pa menda vendar ne mislite, da me res namerava postaviti na mesto mojega dvojnika?« je vprašal Dominey porogljivo.
»To me ne bi prav nič presenetilo! Stefanija je zelo privlačna žena. Imam pa še druge razloge, da nisem zadovoljna z vami, Everard. Tu je tudi tisto strašno človeče Seaman. Vi veste, da že sama njegova zunanost razkači Henryja. Trdno sem prepričana, da Henry nikoli ni pričakoval, da bo sedel za isto mizo z njim.«